

STWARDNIENIE ROZSIANE

naukowcy z UWM
bliscy zrozumienia przyczyn

PROFESOROWIE UWM WŚRÓD NAJLEPSZYCH NAUKOWCÓW NA ŚWIECIE s. 5

prof. Krzysztof Selmaj
WL

prof. Andrzej Siwicki
WMW

prof. Marios Loukas
WL

prof. Andrzej Grzybowski
WL

dr hab. Dorota Kulikowska,
prof. UWM, WG

prof. Lech Polkowski
WMiI

prof. Jadwiga Wyszowska
WRiL

prof. Ewa Korzeniewska
WG

prof. Mariusz Stolarski
WRiL

prof. Sławomir Gonkowski
WMW

dr hab. Agnieszka
Cydzik-Kwiatkowska,
prof. UWM, WG

dr hab. inż. Magdalena
Zielińska, prof. UWM, WNT

FAKTY

2. Kronika UWM 2021 r.
4. Z Senatu 21.12.2021 r.
5. Profesorowie UWM wśród najlepszych naukowców na świecie
5. Strategia aspiracyjna: narzędzie do rozwoju
6. UWM w zielonym rankingu
7. Dobre miejsce w Europie Wschodzącej
8. Świetne wyniki UWM w konkursach NCN
9. Najlepsze zespoły odebrały nagrody rady RID
10. Do biznesu przez... UWM
11. Trzy przedstawicielki UWM z nagrodami PAN
12. Prof. Sierota w Radzie Instytutu Badawczego Leśnictwa
13. Prof. Jankowski w komisji Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych
14. UWM w zespole monitorującym program wyrównywania szans
15. Trzech przedstawicieli UWM w radzie Instytutu Weterynaryjnego w Puławach
16. Nowa profesor – Ewa Korzeniewska
17. Pracuj zespołowo i myśl krytycznie
18. UWM podpisał umowę z Państwową Inspekcją Pracy
18. Protest pracowników UWM
19. Prof. Paweł Wielgosz z medalem Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

NAUKA

20. Stwardnienie rozsiane: naukowcy z UWM – bliscy zrozumienia przyczyn
22. Biofilmy – thrillery mikrobiologów

KULTURA

23. Muzyczna niespodzianka na święta

STUDENCKIE ŻYCIE

24. Do zawodu przez... przez podwórko
25. Belfer 2021 – półfinał

SILVA RERUM

26. Czerwona apaszka
26. Polityka kulturalna
27. Europa w blasku i cieniu
28. Życiorys
28. Ogłoszenie Biura ds. Nauki
29. Ogłoszenie Regionalnego Punktu Kontaktowego
30. Wydawnictwo UWM
30. Doktoraty/habilitacje
31. UWM pamięta o profesorach seniorach
31. Kortowski Mikołaj rekordowo hojny
32. Choinka z listem w butelce
32. Studenci podarowali uśmiech na święta

s. 8

s. 18

s. 23

s. 25

Zespół redakcyjny:

Małgorzata Hołubowska, Lech Kryszalowicz (redaktor naczelny), Katarzyna Wróblewska (projekt graficzny), Sylwia Zadworna. Zdjęcia: Janusz Pająk.

Adres redakcji:

Wiadomości Uniwersyteckie UWM
10-719 Olsztyn
ul. Heweliusza 14
tel./fax (89) 523-35-41
(89) 523-43-57

Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów tekstów i zmian tytułów. Teksty przyjmujemy tylko w wersji elektronicznej.

Nie zamówionych materiałów nie zwracamy.

e-mail: wiadomosci@uwm.edu.pl

Druk: Zakład Poligraficzny UWM

Numer zamknięto 22 grudnia

KRONIKA UWM 2021 R.

Jeden z najstarszych uniwersyteckich wydziałów – Kształowania Środowiska i Rolnictwa od stycznia 2021 r. stał się Wydziałem Rolnictwa i Leśnictwa. Wzmocnienie nauk leśnych to jeden z priorytetów strategii rozwoju UWM.

» Belfrem UWM 2020 został wybrany dr Tomasz Wierzejski z WNE. To już 2. statuetka, która trafiła do jego rąk. Pierwszą otrzymał w 2017 r.

Dr inż. Wioleta Chajęcka-Wierzychowska z Wydziału Nauki o Żywności została ambasadorką AMR Insights, międzynarodowej grupy specjalistów prowadzących badania naukowe w zakresie antybiotykooporności bakterii.

» UWM dołączył do sygnatariuszy Magna Charta Universitatum. Jest 30. polską uczelnią sygnującą ten dokument określający zasady swobód akademickich i autonomii uczelni.

Ponad 600 tys. zł otrzymał UWM na rozwój nowoczesnej infrastruktury naukowej. Dzięki tym środkom rozbudowuje i modernizuje Laboratorium Kryminalistyczne na Wydziale Prawa i Administracji.

Studenci weterynarii w współpracy ze Schroniskiem dla Zwierząt prowadzili akcję „Zwierzak jak z bajki”. W ten sposób zachęcali do adopcji zwierząt.

» Instytut Muzyki Wydziału Sztuki otworzył profesjonalne studio nagrań. Pracownia posłuży także przyszłym studentom kierunku produkcja muzyczna i realizacja dźwięku.

Zakończyły się prace związane z uruchomieniem nowego kierunku chemia. Na potrzeby wykładowców i studentów zakupiono sprzęt i aparaturę za ponad 10 mln zł.

» Studenckie agendy kulturalne po wielomiesięcznym lockdownie dały pierwszy koncert pod hasłem „Odmrażamy studencką kulturę”. Przed publicznością wystąpili: ZPiT Kortowo, AOD, teatr „Kloszart” i artyści ze Studia Wokalnego.

Prof. Antoni Grzybek z Wydziału Sztuki w gronie 150 artystów wystawiających swe prace na międzynarodowych targach sztuki w Wenecji.

» Kortowiada 2021 odbyła się w formie hybrydowej – stacjonarnie i online. Z powodu obostrzeń sanitarnych na koncerty wstęp miało tylko 250 osób. Pozostali widzowie oglądali transmisję na ekranach.

» Dobre wyniki UWM w rankingach:

- Debiut UWM w rankingu THE IMPACT przyniósł naszej uczelni 2. miejsce w Polsce w kat. zrównoważony rozwój miast i społeczności. Zestawienie objęło 1115 uczelni z 94 krajów świata.

- UWM znalazł się w gronie największych i najlepszych uczelni świata w rankingu przygotowywanym przez Uniwersytet w Leiden (Holandia). Uczelnia została szczególnie doceniona w obszarze nauk przyrodniczych i o ziemi.

- Nauki o żywności i nauki weterynaryjne na UWM zostały sklasyfikowane w szanghajskim Globalnym Rankingu Przedmiotów Akademickich. To zestawienie prowadzone przez Instytut Szkolnictwa Wyższego przy Uniwersytecie Jiao Tong w Szanghaju jest jednym z 4 najbardziej prestiżowych i najważniejszych światowych rankingów.

- W rankingu Uniwersytetu w Leiden (Holandia) UWM zdołał uzyskać wysoką pozycję w obszarze nauk przyrodniczych i o ziemi (Life and earth sciences). W kategorii wpływ naukowy nasza uczelnia zajęła 220. miejsce na świecie, 71. w Europie i 2. w Polsce.

- UWM w Akademickim Rankingu Uniwersytetów Świata prowadzonym przez Uniwersytet Jiao Tong w Szanghaju został sklasyfikowany w 2 dyscyplinach – technologia żywności i nauki weterynaryjne. W obu na pozycji między 201, a 300. Sklasyfikowano tylko 4 polskie uczelnie.

- Dziesiąte miejsce wśród uniwersytetów i 31. miejsce wśród wszystkich uczelni w Polsce, 11 kierunków w pierwszej dziesiątce i 7. miejsce pod względem warunków kształcenia. To pozycja UWM w rankingu polskich szkół wyższych fundacji „Perspektywy” w 2021 r.

- UWM w drugim w r. 2021 rankingu uczelni opracowanym przez czasopismo TIMES HIGHER EDUCATION został sklasyfikowany w 12. setce uczelni świata w doborowym towarzystwie najlepszych polskich uniwersytetów klasycznych.

- Szóste miejsce w Polsce i 770. na świecie pod względem dbałości o środowisko naturalne zajmuje UWM według rankingu GreenMetric sporządzonego przez Uniwersytet Indonezyjski.

- Osiemnaste miejsce wśród uczelni polskich i 104. wśród wszystkich 450 sklasyfikowanych – to miejsce UWM w rankingu Europy Wschodzącej i Azji Środkowej.

» Zespół naukowców z Katedry Chorób Ptaków na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej w składzie: prof. Andrzej Koncicki, dr Marcin Śmiałek, dr Joanna Kowalczyk wygrał konkurs Światowego Kongresu Drobiarskiego HIPRA na innowacyjne projekty minimalizujące użycie antybiotyków w leczeniu drobiu.

Dr hab. n. med. Tomasz Waśniewski, prof. UWM i lek. med. Wojciech Zdanowski, naukowcy z Katedry Ginekologii i Położnictwa na Wydziale Lekarskim udowodnili w pionierskich badaniach, że dzieci pacjentek zaszczepionych w ciąży są uodpornione na wirusa SARS-CoV-2. Wyniki badania opublikowali w prestiżowym czasopiśmie „Vaccines”.

» Nowa premiera Uniwersyteckiego Teatru Muzycznego. Po kilkunastu miesiącach przerwy wymuszonej koronawirusem, teatr zaprosił na kolejną premierę. Na scenie Centrum Konferencyjnego obejrzałyśmy musical „Smerfowisko, czyli Gargamel złapany” do tekstu Ernesta Brylla.

„Mikołaj Kopernik” – to najnowsza polska odmiana lilii zarejestrowana w Królewskim Towarzystwie Ogrodniczym w Londynie. Wyhodowała ją dr Beata Płoszaj-Witkowska z Katedry Architektury Krajobrazu na Wydziale Rolnictwa i Leśnictwa UWM.

» W Kortowie na zmodernizowanym stadionie odbyły się po raz pierwszy Mistrzostwa Polski w Lekkiej Atletyce Masters. Uczestniczyło w nich 615 zawodników.

Klub AZS UWM miał swoich reprezentantów na XXXII Letnich Igrzyskach Olimpijskich w Tokio. W ekipie polskich olimpijczyków znaleźli się: lekkoatletka Aleksandra Lisowska i kulomiot Konrad Bukowiecki.

» Świat nauki pożegnał profesora Tetsuo Kanno, doktora h.c. UWM, honorowego prezesa światowej federacji neurochirurgów, założyciela i prezesa Azjatyckiego Kongresu Neurochirurgów.

Prof. Jan Jankowski, wybitny specjalista z zakresu hodowli, chowu i żywienia drobiu, w szczególności indyków, został członkiem zagranicznym Litewskiej Akademii Nauk.

Rektor UWM powołał Green Team – zespół ds. wprowadzania na UWM celów zrównoważonego rozwoju wyznaczonych przez ONZ.

» UWM jako organ prowadzący przejął prowadzenie XII LO im. Marii i Georga Dietrichów w Olsztynie, jednej z najlepszych szkół średnich w regionie.

Dr hab. Piotr Prusinowski z Wydziału Prawa i Administracji został powołany przez prezydenta Polski na stanowisko prezesa Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego.

» W Kortowie odbył się Campus Polska. Było to ogólnopolskie spotkanie młodzieży zorganizowane przez ruch „Wspólna Polska” Rafała Trzaskowskiego i PO. Uczestniczyło w nim 1000 młodych ludzi z całej Polski.

Prof. Krzysztof Selmaj, kierownik Katedry Neurologii na Wydziale Lekarskim, prof. Marcin Mycko i dr Anna Żurawska – również z tej katedry opublikowali we wrześniu w naukowym czasopiśmie „Neurology Neuroimmunology & Neuroinflammation”, artykuł pt. „Stwardnienie rozsiane: profile kolistych RNA wykazują związek z funkcją limfocytów B”. Ta publikacja otwiera drogę do wytworzenia skutecznego sposobu leczenia tej nieuleczalnej dotąd choroby.

» Biblioteka Uniwersytecka UWM rozpoczęła wdrażanie chmurowego systemu bibliotecznego ALMA. Dzięki niemu dołączy do najnowocześniejszych placówek na świecie.

Studenci Wydziału Matematyki i Informatyki UWM – Arkadiusz Nowacki i Jacek Palczewski – wraz z zespołem FIXER zdobyli pierwszą nagrodę premierowej edycji game jam’u – polskigamedev.pl. Do konkursu zgłoszono 80 gier.

» W czasie VIII Polskiego Kongresu Przedsiębiorczości UWM został nagrodzony przez Polską Agencję Przedsiębiorczości Polską Nagrodą Innowacyjności.

Na UWM odbyła się konferencja Związku Kompozytorów Polskich poświęcona wybitnym postaciom kobiet w muzyce (9-11.09.). To pierwsze tak wysokiej rangi spotkanie teoretyków muzyki w murach UWM.

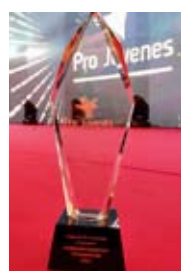
Podczas gali 25 września w Mikołajkach UWM otrzymał Złoty Medal Akademii Polskiego Sukcesu za wieloletnie osiągnięcia w kształceniu kadr, osiągnięcia naukowe oraz działalność na rzecz dobra wspólnego”.

» „UWM dla przyszłości” to hasło, pierwszego JAM-u projektowego na UWM. Podczas 8-godzinnej burzy mózgów powstały propozycje ułatwiające uczelni realizację celów zrównoważonego rozwoju.

Aż 12 naukowców z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego należą w swoich dyscyplinach do prestiżowych 2% najlepszych naukowców świata według Uniwersytetu Stanforda. W ubiegłym roku było ich 8.

Wyzwania dla demokracji: procesy polityczne w Europie Środkowej i Wschodniej – to temat 25. Kongresu Politologicznego Europy Środkowej. W kongresie wzięło udział ok. 150 naukowców z 21 państw.

» Dni świadomości żywieniowej organizowane przez Studenckie Koło Naukowe Żywienia i Profilaktyki Żywieniowej UWM zdobyły nagrodę „Pro iuvenes” jako najlepsza studencka inicjatywa prozdrowotna w Polsce w 2021 r.

Fot. J. Pajęk

Z SENATU 21.12.2021 R.

SENAT UWM ZAAPROBOWAŁ KOREKTĘ PLANU RZECZOWO-FINANSOWEGO NA 2021 R. ORAZ PRZYJĄŁ PLAN FINANSOWY NA ROK 2022. CZŁONKOWIE SENATU ZAPOZNALI SIĘ RÓWNIEŻ Z ZALECENIAMI AUDYTU DOTYCZĄCEGO NAUCZANIA ZDALNEGO I HYBRYDOWEGO W UBIEGŁYM ROKU.

Zmiany w planie rzeczowo-finansowym na rok 2021 spowodowane zostały m.in. dodatkową subwencją pokrywającą koszty kształcenia studentów z Białorusi. Studenci, jak poinformował prof. Mirosław Gornowicz, prorektor ds. polityki finansowej i rozwoju, otrzymali stypendium, ale wcześniej koszty ich kształcenia pokrywał UWM. Drugą wpłatę stanowią środki na tzw. kursy wyrównawcze.

Komentując projekt planu rzeczowo-finansowego uczelni na 2021 i 2022 rok, rektor prof. Jerzy Przyborowski podkreślał konieczność prowadzenia ostrożnej i rozważnej polityki finansowej, zwłaszcza w aspekcie trudnej sytuacji finansowej kraju, w tym podwyżki cen energii i gazu. UWM wprawdzie pozbywa się kilku nieruchomości (stosowne uchwały Senat zaaprobował podczas grudniowego posiedzenia), ale uzyskane pieniądze przeznaczy na niezbędne planowe inwestycje.

Prof. Przyborowski zaapelował również o właściwe wykorzystywanie środków finansowych na wydziałach, przeznaczonych na uczelniane fundusze badawcze (dawniej badania statutowe).

– Na niektórych wydziałach fundusz ten jest wykorzystywany w stopniu niewystarczającym, a właściwe jego spożytkowanie ma wpływ na spełnienie kryteriów ewaluacji – zwłaszcza 1. i 3. – podkreślał rektor.

Członkowie Senatu zapoznali się z wynikami audytu dotyczącego nauczania zdalnego i tzw. hybrydowego w ub. r. akademickim. Taki tryb nauczania wymusiły wymogi sanitarne spowodowane sytuacją epidemiczną w kraju. W badaniu wzięło udział 25 nauczycieli akademickich i ok. 3 tys. studentów. Audyt odbywał się od czerwca do października. Jakie zalecenia wynikły z tych badań?

– Przede wszystkim, zarówno prowadzący zajęcia, jak i studenci zgłaszali potrzebę zakupu dodatkowych komputerów i zwiększenia możliwości wypożyczania sprzętu. Postulowali również konieczność weryfikacji planów zajęć, aby uniknąć ich nakładania się, szczególnie w kształceniu hybrydowym – wyliczał prof. Paweł Wysocki, prorektor ds. kształcenia.

Ankietowani zgłaszali także potrzebę odbycia szkoleń z zakresu kształcenia na odległość, a zwłaszcza umożliwiających poznanie zaawansowanych możliwości internetowych platform edukacyjnych.

Jako dobre praktyki, stosowane już na uczelni, audyt wskazał m.in. szkolenia dla pracowników w zakresie wykorzystywania technik kształcenia zdalnego, zmniejszenie grup zajęciowych, zamieszczanie filmów szkoleniowych i instrukcji na platformie Moodle.

W programie obrad znalazła się również uchwała regulująca status profesora seniora. Zgodnie z nią, dla uzyskania tego statusu, zainteresowany profesor powinien złożyć do rektora wniosek. Wniosek winien być również zaopiniowany przez dziekana. Po uzyskaniu zgody profesor senior będzie miał zapewnione miejsce do pracy, uzyska dostęp do niezbędnych urządzeń a także możliwość korzystania z funduszy pozostających w dyspozycji wydziału.

Senat poparł także inicjatywę nadania tytułu doktora h.c. UMK w Toruniu prof. dr. h.c. Martinowi Kramerowi z Uniwersytetu w Giessen (Niemcy) oraz pozytywnie zaopiniował wniosek o nadanie dr. hab. Leszkowi Wieczorkowi, prof. UJK, tytułu profesora.

Ostatnie w bieżącym roku posiedzenie Senatu zakończyło się muzyczną niespodzianką – prezentacją świątecznego teledysku w wykonaniu władz uczelni oraz dziekanów. Ta oryginalna pocztówka dźwiękowa z życzeniami dla społeczności Uniwersytetu powstała w studiu nagraniowym Wydziału Sztuki przy pomocy artystów z Instytutu Muzyki.

Rozpoczęcie obrad poprzedził uroczysty akcent – rektor prof. Jerzy Przyborowski wręczył specjalny adres gratulacyjny dr. Krzysztofowi Nowelowi, pracownikowi naukowemu Wydziału Geoinżynierii z okazji uzyskania stypendium Ministerstwa Edukacji i Nauki dla najzdolniejszych młodych naukowców.

PROFESOROWIE UWM WŚRÓD NAJLEPSZYCH NAUKOWCÓW NA ŚWIECIE

AŻ 12 NAUKOWCÓW Z UNIWERSYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO NALEŻY W SWOICH DYSCYPLINACH DO PRESTIŻOWYCH 2% NAJLEPSZYCH NAUKOWCÓW ŚWIATA WEDŁUG UNIWERSYTETU STANFORDA. W UBIĘGŁYM ROKU BYŁO ICH 8.

Uniwersytet Stanforda w USA opublikował ranking TOP 2%, czyli listę 2% najlepszych naukowców na świecie. W tym roku opracował 2 zestawienia. Pierwsze podsumowuje całociowy dorobek uczonych do 2020 roku. Z Polski znalazło się w nim 957 naukowców, wśród nich jest 7 z UWM:

- prof. Krzysztof Selmaj – kierownik Katedry Neurologii na WL
- prof. Andrzej Siwicki – kierownik Katedry Mikrobiologii i Immunologii Klinicznej na WMW
- prof. Marios Loukas – prof. wizytujący. Pracował w Katedrze Anatomii na WL w l. 2011-2020
- prof. Andrzej Grzybowski – kierownik Katedry Okulistyki na WL
- dr hab. Dorota Kulikowska, prof. UWM – z Katedry Biotechnologii w Ochronie Środowiska na WG
- prof. Lech Polkowski – kierownik Katedry Metod Matematycznych Informatyki na WMI
- prof. Jadwiga Wyszowska – kierowniczka Katedry Gleboznawstwa i Mikrobiologii na WRiL.

Na liście dotyczącej tylko roku 2020 znajdziemy 1027 osób. Znajduje się na niej 10 naukowców z UWM.

- prof. Ewa Korzeniewska – z Katedry Inżynierii Ochrony Wód i Mikrobiologii Środowiskowej na WG

- prof. Marios Loukas
- prof. Mariusz Stolarski – kierownik Katedry Genetyki, Hodowli Roślin i Inżynierii Biosurowców na WRiL
- prof. Sławomir Gonkowski – z Katedry Fizjologii Klinicznej na WMW
- prof. Andrzej Siwicki
- prof. Krzysztof Selmaj
- prof. Andrzej Grzybowski
- dr hab. Agnieszka Cydzik-Kwiatkowska, prof. UWM – z Katedry Biotechnologii w Ochronie Środowiska na WG
- dr hab. inż. Magdalena Zielińska, prof. UWM – z Katedry Inżynierii Systemów na WNT
- dr hab. Dorota Kulikowska, prof. UWM.

W ub. roku Uniwersytet Stanforda opublikował tylko 1 listę – dorobku całociowego do 2019 r. Zwierała nazwiska 8 naukowców z UWM. Byli to: prof. Andrzej Siwicki, prof. Krzysztof Selmaj, dr hab. Anna Nowak-Węgrzyn z Katedry Pediatrii Klinicznej, prof. Andrzej Grzybowski, prof. Lech Polkowski, dr hab. Dorota Kulikowska, dr hab. Agnieszka Cydzik-Kwiatkowska i dr hab. inż. Magdalena Zielińska.

Lista TOP 2% objęła ponad 100 tys. naukowców z całego świata.

lek

STRATEGIA ASPIRACYJNA: NARZĘDZIE DO ROZWOJU

REKTOR POWOŁAŁ ZESPÓŁ DS. STRATEGII ASPIRACYJNEJ UNIWERSYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO. TO KOLEJNY ETAP PRAC NAD REALIZACJĄ STRATEGII ROZWOJU UCZELNI.

Zespół ds. Strategii Aspiracyjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego tworzą 42 osoby, podzielone na 6 grup. W jego skład wchodzi zarówno przedstawiciele władz uczelni oraz poszczególnych wydziałów, jak i pracownicy naukowcy i administracyjni UWM powołani przez rektora.

– To kolejny etap pracy z firmą „Metafor”. Zaczęliśmy od diagnozy stanu kultury organizacyjnej uczelni. Później, w oparciu o nią, „Metafor” przygotował propozycję nowej struktury organizacyjnej, która ma usprawnić funkcjonowanie Uniwersytetu. Teraz czas na strategię aspiracyjną, czyli dopełnienie wprowadzonej w styczniu ubiegłego roku Strategii rozwoju UWM do 2030 roku – mówi prof. Jerzy Przyborowski – rektor UWM. – Z zespołem bezpośrednio współpracują profesjonalści z firmy „Metafor”. Natomiast jeśli chodzi o dobór osób do zespołu to pozwoliłem sobie je wybrać według przygotowanego przez „Metafor” klucza, biorąc pod uwagę diagnozę kultury organizacyjnej oraz wyzwania, które są związane ze strategią rozwoju. UWM – dodaje rektor.

Strategia aspiracyjna, co to jest i do czego jest Uniwersytetowi potrzebna?

Sześć celów strategicznych zawartych w strategii rozwoju UWM do 2030 r. potrzebuje opracowania projektowego. Zadaniem zespołu będzie

opracować realne sposoby i harmonogram ich osiągnięcia, uwzględniający posiadane zasoby, możliwości i przewidywane przeszkody. I to jest właśnie strategia aspiracyjna.

Rektor podkreśla, że chciałby, aby w pracach związanych z przyszłością uczelni uczestniczyli wszyscy jej pracownicy.

– Opracowaliśmy narzędzie elektroniczne zapraszające do udziału w tym przedsięwzięciu. Niebawem zostanie uruchomione. Jeżeli ktoś widzi potrzebę jakiejś zmiany i ma pomysł jak coś zmienić, aby lepiej funkcjonowało, będzie mógł za pośrednictwem tego narzędzia to zgłosić. Deklaruję, że wszystkie propozycje zostaną przeanalizowane, a autorzy pomysłów uwzględnionych w strategii aspiracyjnej będą z imienia i nazwiska wymienieni w tym dokumencie – zapewnia rektor.

Zespoły ds. strategii aspiracyjnej będą pracować do końca marca w odstępach 2-tygodniowych. Pierwsze robocze spotkanie odbyło się 1 grudnia. Po przygotowaniu strategii aspiracyjnej Uniwersytet opracuje strategię kompetencyjną.

opr. lek

Fot. J. Paják

UWM W ZIELONYM RANKINGU

SZÓSTE MIEJSCE W POLSCE I 770. NA ŚWIECIE POD WZGLĘDEM **DBAŁOŚCI O ŚRODOWISKO NATURALNE** ZAJMUJE UWM WEDŁUG RANKINGU GREENMETRIC SPORZĄDZONEGO PRZEZ UNIWERSYTET INDONEZYJSKI.

Siódmego grudnia Uniwersytet Indonezyjski (UI) opublikował wyniki swego rankingu o nazwie *UI GreenMetric World University Ranking*. Jest to inicjatywa zapoczątkowana w 2010 roku. Rok wcześniej UI zorganizował międzynarodową konferencję na temat światowych rankingów uniwersyteckich. Zaprosił na nią wielu ekspertów. Z ich dyskusji wynikało, że ówczesne kryteria stosowane do oceniania uniwersytetów nie uwzględniają tych uczelni, które podejmują wysiłki na rzecz zmniejszenia śladu węglowego, w walce z globalnymi zmianami klimatu. „Zdawaliśmy sobie sprawę, że wiele uniwersytetów podejmuje działania dla poprawy ich zrównoważonego rozwoju. Dostrzegliśmy w ten sposób potrzebę opracowania jednolitego systemu, odpowiedniego dla tysięcy uniwersytetów na świecie, którego wyniki pozwolą na ranking i szybkie porównania ich zaangażowania w rozwiązywanie problemów zrównoważonego rozwoju i wpływu na środowisko.” – czytamy w opisie rankingu.

Co dokładnie jest w tym rankingu oceniane? 6 obszarów. Są to: otoczenie i infrastruktura; energia i zmiany klimatu; programy przetwarzania odpadów; zmniejszanie zużycia wód gruntowych, zwiększanie programów ochrony przyrody i ochrony siedlisk; polityka transportowa w celu ograniczenia liczby pojazdów prywatnych; edukacja i badania. W sumie na ranking składa się 39 szczegółowych wskaźników.

Na podium znalazł się Uniwersytet Wageningen w Holandii, 2. jest Oxford i 3. Gronigen – też w Holandii. Spośród polskich uczelni ranking UI odnotowuje 9. UWM, debiutujący w tym zestawieniu, uplasował się

na 6. pozycji w Polsce i na 770. w świecie. Na 1. m. w Polsce jest Politechnika Gdańska, przed Uniwersytetem Adama Mickiewicza i Wyższą Szkołą Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie. Na 4. m. jest Uniwersytet Gdański, za nim Politechnika Krakowska. Za nami jest Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Uniwersytet Wrocławski i Uniwersytet Kardynała S. Wyszyńskiego w Warszawie.

Ranking najlepiej ocenił UWM pod względem gospodarki odpadami oraz edukacji i badań naukowych, lepiej nawet niż niektóre uczelnie go poprzedzające.

Uniwersytet Indonezyjski jest publicznym uniwersytetem zlokalizowanym m.in. w Dżakarcie – stolicy Indonezji. Jest to jedna z najstarszych uczelni wyższych w Indonezji, ogólnie uważana za jedną z najbardziej prestiżowych w tym kraju. W rankingu QS World Universities z 2019 UI zajmuje 1. miejsce w Indonezji, 57. w Azji i 292. na świecie.

W rankingach *GreenMetric 2020 r.* odnotowano 956 uniwersytetów w 84 krajach.

UWM od kilku lat realizuje program Green University, którego celem jest ogólnie pojęta ochrona środowiska. We wrześniu br. rektor powołał ponadto Green Team – zespół doradczy, którego zadaniem jest opracować program realizacji na UWM celów zrównoważonego rozwoju wyznaczonych przez ONZ.

lek

Fot. J. Pająk

DOBRE MIEJSCE W EUROPIE WSCHODZĄCEJ

CZTERYSTA PIĘCDZIESIĄT UCZELNI Z EUROPY ŚRODOWEJ I WSCHODNIEJ ORAZ Z AZJI ŚRODKOWEJ ZAWIERA NAJNOWSZY **RANKING UNIWERSYTETÓW QS EECA**. JAK W ICH TOWARZYSTWIE WYPADA UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI?

Ranking uniwersytetów z Europy Wschodzącej (EECA, jak nazywa kraje byłego bloku wschodniego) i Azji Środkowej od 2014 roku ogłasza co roku agencja reklamowa QS, specjalizująca się w różnego rodzaju rankingach szkół wyższych, zarówno w ujęciu globalnym, jak i lokalnym a także w specjalistycznym. Tegoroczny ranking uniwersytetów Europy Wschodzącej i Azji Środkowej, opublikowany 15 grudnia, zawiera 450 uczelni, najwięcej z Rosji i Turcji, ale też z Polski, Albanii, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Cypru, Estonii, Kosowa, Macedonii, Mołdawii, Litwy, Łotwy, Rumunii, Serbii, Słowacji, Słowenii, Ukrainy i Węgier oraz 121 z Azji Środkowej. Z polskich uczelni twórcy rankingu odnotowali 27.

Jakie kryteria stosują?

Rankingi QS EECA są konstruowane przy użyciu 10 wskaźników. Dwa najważniejsze z nich to: prestiż akademicki (30% wartości ogólnej oceny) i prestiż pracodawców (20%). Pozostałe kryteria to: stosunek liczby wykładowców do liczby studentów (10%), publikacje w przeliczeniu na członka wydziału (10%), współpraca międzynarodowa w badaniach (10%), obecność w Internecie (5%), personel z doktoratem (5%), cytowania artykułów naukowych (5%), umiędzynarodowienie kadry (2,5%) i studenci zagraniczni (2,5%). Jak zapewniają twórcy rankingu, zastosowane w nim kryteria są takie same, jak w innych rankingach, dlatego wyniki mogą być w pełni porównywalne z wynikami innych.

Jak zatem na tle uczelni krajów EECA wygląda pozycja UWM?

Wśród 27 polskich uczelni UWM, debiutujący w tym rankingu, zajmuje miejsce 18., natomiast w całym m rankingu – 104. Tuż przed nami

jest Politechnika Śląska, a zaraz za nami – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu. Z polskich uczelni najlepiej wypadł Uniwersytet Jagielloński – 5. w ogólnym zestawieniu, wyprzedzając – Warszawski (6. w klasyfikacji ogólnej) i Politechnikę Warszawską (14.). Kto zwyciężył w zestawieniu ogólnym? Uniwersytet im. Łomonosowa w Moskwie przed Uniwersytetem Karola w Pradze i Państwowym Uniwersytetem w Petersburgu.

Twórcy rankingu zanim uwzględnią w nim zgłaszającą się uczelnię, 2 lata obserwują jej wskaźniki. Dwa najważniejsze kryteria: reputacja akademicka i reputacja pracodawcy badają na podstawie ankiet. Każda uczelnia może twórcom rankingu podać nazwy i adresy 400 współpracujących z nią firm oraz tyle samo nazwisk swych pracowników naukowych. Twórcy rankingu rozsyłają im ankiety, które następnie analizują. W ankietach pracownicy danej uczelni nie mogą się o niej wypowiadać. W tym zastawieniu, jak widać, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym gra bardzo ważną rolę.

Firma QS początkowo w tworzeniu rankingów współpracowała z czasopismem Times Higher Education, które po 2009 r. zaczęło publikować własne rankingi znane jako THE.

lek

Fot. J. Pająk, K. Wróblewska

ŚWIETNE WYNIKI UWM W KONKURSACH NCN

BARDZO DOBRZE WYPADLI NAUKOWCY Z UWM W OSTATNICH KONKURSACH NARODOWEGO CENTRUM NAUKI NA **GRANTY NA BADANIA**.

Narodowe Centrum Nauki ogłosiło niedawno wyniki konkursów na granty Preludium 20 i Opus 21 oraz Miniatura 5. Preludium to konkursy na projekty badawcze realizowane przez osoby rozpoczynające karierę naukową, które jeszcze nie uzyskały stopnia naukowego doktora. Opus natomiast to konkursy na projekty badawcze, w tym na zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do wykonania tych projektów. Jest to konkurs w którym o finansowanie może ubiegać się niemal każdy naukowiec. Miniatura z kolei to konkurs na pojedyncze działania naukowe służące realizacji przyszłych badań naukowych.

Na konkurs Opus 21 wpłynęło do NCN ponad 1000 wniosków z całej Polski. Dofinansowanie otrzymało 158. Na konkurs Preludium 20 – też nieco ponad 1000, dofinansowano – 185. W konkursie Miniatura 5 – złożono 1898 wniosków. Dofinansowanie otrzymało niemal 700.

W konkursie Opus 21 naukowcy z UWM zdobyli 6 grantów, w konkursie Preludium 20 – 12, a Miniatura 5 – 10.

To znaczny wzrost liczby grantów w porównaniu z wynikami poprzednich konkursów.

Najbardziej skuteczni w pozyskiwaniu grantów okazali się naukowcy z:

Wydziału Geoinżynierii. Zdobyli 6 grantów (3 z Opusu i 3 z Preludium)

Wydziału Nauki o Żywności – też 6 grantów (4x Preludium i 2x Miniatura)

Wydziału Medycyny Weterynaryjnej – 4 granty (1x Opus, 3x Miniatura)

Wydziału Biologii i Biotechnologii – 3 granty (2x Preludium i 1x Opus)

Wydziału Bioinżynierii Zwierząt – 3 granty (2x Preludium i 1x Miniatura)

Wydziału Lekarskiego – 2 granty (1x Opus i 1x Miniatura)

po 1 z wydziałów: Nauk Społecznych, Nauk Ekonomicznych, Prawa i Administracji (wszyscy Miniatura) oraz z Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa (Preludium).

Granty uzyskane w konkursie Miniatura 5 z założenia są mniejsze i wahają się w granicach od ponad 9 do ok. 50 tys. zł. W konkursach Preludium i Opus można uzyskać znacznie wyższe dofinansowanie. Łączna kwota dofinansowania, która trafi do naukowców z UWM to ponad 6 mln zł.

W tych konkursach największe dofinansowanie otrzymała dr hab. Dorota Juchno z WBiB – ok. 1,25 mln zł (Opus) na badania zatytułowane „Rozwiązywanie tajemnic specjacji w oparciu o wybrany model ryb” oraz prof. Marcin Zieliński z WG na projekt „Stymulacja i regulacja wzrostu biofilmu oraz mikrogonów i cyjanobakterii w fotosyntetycznym mikrobiologicznym ogniwie paliwowym” – ponad 1,1 mln zł (Opus).

Wyniki konkursów Narodowego Centrum Nauki zostały przedstawione 30 listopada.

– Otrzymaliśmy informacje, że 28 kierowników projektów, którzy aplikowali o granty, uzyskało pozytywną ocenę i finansowanie. W najbliższym czasie będziemy podpisywać umowy. Jest to lepszy wynik niż w ostatnim rozdaniu, które miało miejsce wiosną. To cieszy, bo wskaźnik sukcesu nie jest największy w NCN, z uwagi na to, że finansowanie badań podstawowych w naszym kraju jest na stosunkowo niskim poziomie. Ono powinno być większe – podsumowuje prof. Jerzy Jaroszewski – prorektor ds. polityki naukowej i badań UWM.

lek

NAJLEPSZE ZESPOŁY ODEBRAŁY NAGRODY RADY RID

Fot. J. Pejał

RADA NAUKOWA REALIZOWANEGO NA UWM PROJEKTU **REGIONALNEJ INICJATYWY DOSKONAŁOŚCI** NAGRODZIŁA 5 NAJLEPSZYCH ZESPOŁÓW BADAWCZYCH. RID PRZYNIÓSŁ UCZELNI 12 MLN ZŁ NA BADANIA DOTYCZĄCE M.IN. PRZETWÓRSTWA ŻYWNOSCI I JAKOŚCI ŻYCIA.

Wyróżnienia przyznała Rada Naukowa RID 10 grudnia podczas seminarium podsumowującego działalność zespołów prowadzących badania w dyscyplinach naukowych dotyczących projektu INNOWACYJNA ŻYWNOSĆ WYSOKIEJ JAKOŚCI DLA ZDROWIA SPOŁECZEŃSTWA I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU – zintegrowany program rozwoju badań naukowych i innowacji w zakresie nauk rolniczych i nauk weterynaryjnych na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Projekt realizowany jest z programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości (RID).

RID to program Ministerstwa Edukacji i Nauki. Umożliwia wsparcie finansowe badań naukowych z 3 obszarów: środowisko i woda; surowce i przetwórstwo żywności; zdrowie zwierząt, bezpieczeństwo żywnościowe i żywności oraz jakość życia. Program RID rozpoczął się w 2019 r., zakończy w grudniu 2022 r. Dzięki RID UWM pozyskał na prowadzenie prac badawczych 12 mln zł.

– Serdecznie gratuluję wszystkim wyróżnionym zespołom. Jestem przekonany, że ten sposób wyróżniania wiodących naukowców w poszczególnych dyscyplinach jest lepszy niż nagradzanie za poszczególne publikacje, przyczynia się bowiem do większej rozpoznawalności naszych grup badawczych na arenie międzynarodowej. Mamy się czym chwalić, mamy superciekawe wyniki, owszem publikowane i cytowane w czasopiśmie naukowych, ale warto je też szerzej popularyzować – mówił prof. Jerzy Jaroszewski, prorektor ds. polityki naukowej i badań, przewodniczący rady.

Kierownikiem projektu naukowego realizowanego na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim

z RID jest prof. Małgorzata Darewicz, dziekan Wydziału Nauki o Żywności.

– Głównym celem projektu realizowanego z RID jest wzmocnienie pozycji UWM jako ośrodka prowadzącego nowoczesne, innowacyjne podstawowe i stosowane badania naukowe oraz prace rozwojowe w dziedzinach nauk rolniczych, tj. rolnictwie i ogrodnictwie, technologii żywności i żywienia, weterynarii, zootechnice i rybactwie oraz inżynierii środowiska, górnictwie i energetyce. Ważne jest również, że prowadzone dzięki projektowi badania umożliwiają podniesienie jakości kształcenia na kierunkach związanych z naukami o życiu – wyjaśnia prof. Darewicz.

W dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo Rada Naukowa RID nagrodziła zespół z Katedry Gleboznawstwa i Mikrobiologii w składzie: prof. Jadwiga Wyszowska, dr hab. Małgorzata Baćmaga, prof. UWM, dr hab. Agata Borowik, prof. UWM, dr Edyta Boros-Lajsner, dr inż. Magdalena Zaborowska.

W dyscyplinie technologia żywności i żywienia nagrodzono zespół z Katedry Żywnienia Człowieka w składzie: dr hab. inż. Katarzyna Przybyłowicz, prof. UWM, dr inż. Tomasz Sawicki i dr inż. Anna Danielewicz.

W dyscyplinie weterynaria nagroda trafiła do zespołu z Katedry Chorób Ptaków w składzie: prof. Andrzej Koncicki, dr hab. Tomasz Stenzel, prof. UWM, dr Joanna Kowalczyk, dr Marcin Śmiałek, dr Bartłomiej Tykałowski.

W dyscyplinie zootechnika i rybactwo nagrodzono zespół z Katedry Hodowli Owiec i Kóz w składzie: prof. Jan Miciński, prof. Stanisław Milewski, dr Katarzyna Ząbek.

W dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo

two i energetyka nagrodzono zespół z Katedry Biotechnologii w Ochronie Środowiska w składzie: dr hab. Zygmunt Gusiatiński, prof. UWM i dr hab. Dorota Kulikowska, prof. UWM.

Przyznając nagrody, Rada Naukowa brała pod uwagę znaczenie prowadzonych badań i prac rozwojowych dla rozwoju dyscypliny naukowej objętej wsparciem RID.

– Zdecydowaliśmy nagrodzić zespoły, które mają szczególne osiągnięcia, ważne z punktu widzenia rozwoju i poziomu badań, prowadzą badania o dużym znaczeniu społecznym i praktycznym, ważne dla zdrowia ludzi. Słowem, badania, które „popychają” dyscypliny na nowe tory – mówi prof. Darewicz.

Jak podkreśla prof. Darewicz, badania prowadzone przez nagrodzone zespoły wpisują się w najnowsze trendy badań z zakresu nauk o życiu.

– Laureaci nagród już przygotowują projekty badawcze o znaczeniu międzynarodowym, sprzyjające poszerzeniu współpracy naukowej z zagranicznymi ośrodkami naukowymi – dodaje prof. Darewicz.

Prowadzone dzięki RID badania umożliwiają również Uniwersytetowi ścisłą współpracę z wiodącymi instytucjami i organizacjami naukowymi na świecie, jak również podmiotami gospodarczymi, organami samorządowymi i państwowymi.

Projekt jest finansowany z programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Regionalna Inicjatywa Doskonałości” w latach 2019-2022, nr projektu 010/RID/2018/19, kwota finansowania 12.000.000 zł.

mah

Fot. J. Pajęk

DO BIZNESU PRZEZ... UWM

PNAD 3 TYSIĄCE KLIENTÓW SKORZYSTAŁO Z USŁUG **CENTRUM INNOWACJI I TRANSFERU TECHNOLOGII UWM** W CIĄGU OSTATNICH 13 LAT. CIITT PODSUMOWAŁO TRWAJĄCY WŁAŚNIE TYLE LAT PROJEKT EEN.

EEN to Europe Enterprise Network. Działa od 2008 r. Został powołany z Programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Enterprise Europe Network to największa europejska sieć ośrodków i instytucji, które wspierają rozwój małych i średnich przedsiębiorstw. Oferuje im kompleksowe usługi, aby mogły rozwinąć w pełni swój potencjał i zdolności innowacyjne. Są to: giełdy kooperacyjne i misje gospodarcze; konferencje; szkolenia i warsztaty; seminaria i webinaria oraz porady ekspertów. Działające na zasadzie non-profit ośrodki sieci są afiliowane przy takich organizacjach, jak izby przemysłowo-handlowe, agencje rozwoju regionalnego czy centra wspierania przedsiębiorczości, np. CIITT UWM. Działalność ośrodków sieci finansowana jest ze środków Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa.

25 listopada CIITT podsumował 13 lat działalności sieci EEN. W ciągu tego czasu z usług sieci EEN CIITT UWM skorzystało ponad 3 tys. klientów, w tym ponad 700 tylko z usług doradczych. CIITT zorganizowało w tym czasie 99 różnych wydarzeń biznesowych – szkoleń, konferencji, spotkań.

– Celem tych wszystkich przedsięwzięć była pomoc naszym klientom w poszerzeniu rynków zbytu ich produktów i usług, a także pomoc w wejściu na rynki zagraniczne – wyjaśnia Agnieszka Domańska, koordynatorka sekcji przedsiębiorczości w CIITT.

Na spotkanie podsumowujące, w którym uczestniczyło ok. 40 przedsiębiorców aktualnie współpracujących z CIITT, koordynatorka zaprosiła m.in. także 3 firmy, aby pochwały się tym, czego dzięki współpracy z CIITT udało im się dokonać.

Pierwszą z nich była firma „Sroka projekt” z Olsztyna. Jest to producent biżuterii dla kobiet, tworzonej przez Jolantę Polowczyk, która swoją pasję do rękodzieła i haftu przekształciła w zawód. Biżuteria w stylu boho chic powstająca w pracowni „Sroka Projekt” to unikatowe i modne kolczyki, naszyjniki, bransoletki, broszki, pierścionki czy ozdoby do włosów. Cała produkcja powstaje ręcznie. Dzięki współpracy z CIITT firma założyła sklep internetowy, a teraz rozpoczyna eksport.

Drugą firmą, która zdała relację ze współpracy CIITT była Rekruteo.com. z Elbląga. Jest to start-up, który specjalizuje się we wspieraniu technicznym procesów rekrutacyjnych, dostarczając np. oprogramowanie dla działów HR pomagające znaleźć poszukiwanego pracownika. Dzięki spotkaniom organizowanym przez CIITT udało jej się pozyskać klienta z Bośni i Hercegowiny.

Trzecim prelegentem był Paweł Harajda z fundacji „Więcej niż jeziora”. Opowiadał on o trwającej od 8 lat współpracy z CIITT. Fundacja i CIITT w tym czasie wspólnie organizowały rocznie średnio po 5 różnych wspólnych przedsięwzięć.

Spotkanie trwało w sumie 3 godziny. Jak ocenia Agnieszka Domańska, jego najważniejszą częścią nie była wcale prezentacja osiągnięć tych 3 firm, lecz kularowe rozmowy, w których goście dzielili się swymi biznesowymi obserwacjami, doświadczeniami i pomysłami, bo z nich zawsze coś wynika.

Fot. J. Pająk, archiwum prywatne

TRZY PRZEDSTAWICIELKI UWM Z NAGRODAMI PAN

AŻ TRZY PRZEDSTAWICIELKI UWM UHONOROWAŁ NAGRODAMI LUB WYRÓŻNIENIEM
OLSZTYŃSKO-BIAŁOSTOCKI ODDZIAŁ PAN W 5. EDYCJI NAGRODY NAUKOWEJ.
DECYZJA JURY ZAPADŁA 8 LISTOPADA.

W kategorii nauki ścisłe, techniczne i nauki o Ziemi nagrodę otrzymała **dr hab. inż. Magdalena Zielińska** z Wydziału Nauk Technicznych (na zdj. z prawej), za wyjaśnienie wpływu niekonwencjonalnych metod obróbki oraz hybrydowych i kombinowanych metod odwadniania na kinetykę procesu oraz właściwości wysoko-uwodnionych materiałów biologicznych.

– Jest to cykl moich 18 artykułów naukowych z ostatniego czasu dotyczących różnych metod odwodnienia różnych materiałów. Dzielę się w nich wynikami moich badań. Cieszy mnie ta nagroda, bo w olsztyńsko-białostockim obszarze pracuje wielu wybitnych naukowców i godnych tej nagrody jest wiele osób. Dodatkowo cieszy mnie to, że wśród nagrodzonych jest aż 3 przedstawicieli UWM, a wszyscy to kobiety – mówi dr Zielińska.

Dr hab. Magdalena Zielińska z Katedry Inżynierii Systemów jest jednym z 12 naukowców UWM, którzy znaleźli się na liście 2% najbardziej rozpoznawanych naukowców świata przygotowanej przez Uniwersytet Stanforda. Jej zainteresowania badawcze to m.in.: inżynieria żywności, procesy jednostkowe w przetwórstwie rolno-spożywczym, suszarnictwo płodów rolnych, matematyczne modelowanie procesu suszenia ciał stałych i ocena jakości żywności.

Laureatką nagrody z UWM: w kategorii nauki humanistyczne i społeczne została **prof. Iwona Ndiaye** z Instytutu Literaturoznawstwa na

Wydziale Humanistycznym (w środku) za monografię pt. „Pod maską Talii. O tożsamości poetyckiej Nadzieży Teffi.” Jest ona poświęcona twórczości rosyjskiej poetki i nowelistki Nadzieży Teffi (właśc. Buczyńska, 1872-1952), jednej z najbardziej rozpoznawalnych postaci przedrewolucyjnej Rosji. Idea opracowania zrodziła się z chęci odczytania twórczości poetyckiej rosyjskiej emigrantki jako złożonego fenomenu egzystencjalno-typologicznego wspólnego dla pisarzy rosyjskich początku XX w.

Prof. Iwona Anna Ndiaye jest autorką licznych publikacji z zakresu kultury i literatury afrykańskiej oraz rosyjskiej. Jest sekretarzem prezydium Komisji Emigrantologii Słowian Międzynarodowego Komitetu Słowistów. Jej książka została nagrodzona po raz drugi. Pierwszą nagrodę otrzymała za nią w 2020 roku na XI Międzynarodowym Literacko-Artystycznym Festiwalu „Rosyjskie Mity”. W 2015 r. została laureatką nagrody aFrykasy w kategorii nauka Fundacji Afryka Inaczej. Wraz z dr hab. Barą Ndiaye z Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych organizuje Dni Afryki w Olsztynie oraz Dni Kultury Rosyjskiej na Wydziale Humanistycznym UWM.

W kategorii nauki biologiczne, rolnicze i medyczne nagrodę otrzymała dr Sylwia Judycka z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN.

Jury przyznało ponadto wyróżnienia. Otrzymała je: **prof. Beata Tarnowska** z Instytutu Po-

lonistyki i Logopedii, Wydział Humanistyczny (z lewej) za monografię pt. „Tel Awiw – Jerozolima. Literackie kreacje przestrzeni miejskiej.”

Autorka ukazuje w niej problematykę przestrzeni miejskiej w kontekście nowej humanistyki. Nowy materiał egzemplifikacyjny, którym w polskim literaturoznawstwie jest twórczość autorów piszących w języku hebrajskim, opracowała uwzględniając perspektywę innych dyscyplin, takich jak geografia humanistyczna, antropologia kulturowa, sound studies czy sensory studies.

Głównym przedmiotem zainteresowań naukowych prof. Beaty Tarnowskiej jest polska literatura współczesna, a w szczególności emigracyjna. Tematem wiodącym jej badań jest przestrzeń i miejsce. Jest laureatką wielu nagród, w tym nagrody premiera za swą pracę doktorską.

Drugie wyróżnienie jury przyznało w kategorii nauki biologiczne, rolnicze i medyczne dr Annie Zuzannie Szóstek-Mioduchowskiej z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN.

W 2019 r. laureatem Nagrody Naukowej z UWM był prof. Wiesław Pływaczewski z Wydziału Prawa i Administracji, a wyróżnienia otrzymali: prof. Grzegorz Igliński i dr hab. Radosław Gross. W 2017 r. PAN wyróżnił prof. Zbigniewa Chojnowskiego za książkę „Wyobrażenia historyczna Mazurów pruskich. Studia i źródła”.

lek

PROF. SIEROTA W RADZIE INSTYTUTU BADAWCZEGO LEŚNICTWA

PROF. ZBIGNIEW SIEROTA Z KATEDRY
LEŚNICTWA I EKOLOGII LASU NA
WYDZIALE ROLNICTWA I LEŚNICTWA UWM
ZOSTAŁ CZŁONKIEM RADY NAUKOWEJ INSTYTUTU
BADAWCZEGO LEŚNICTWA. POWOŁAŁ
GO MINISTER KLIMATU I ŚRODOWISKA.

Rada Naukowa IBL jest organem stanowiącym, inicjującym, opiniodawczym i doradczym instytutu, posiada uprawnienia do przeprowadzania postępowań doktorskich i habilitacyjnych. Minister powołał prof. Sierotę na kadencję 2021-25. Instytut Badawczy Leśnictwa prowadzi badania i prace rozwojowe w zakresie: zalesiania i odnawiania lasu, pielęgnacji, użytkowania, a także ekologii, ochrony przyrody, genetyki oraz ekonomiki i polityki leśnej. Instytut aktywnie uczestniczy w opracowywaniu, na rzecz organów władzy państwowej, aktów prawnych oraz innych dokumentów, w tym wynikających z międzynarodowych konwencji i porozumień, a także polityki leśnej państwa.

Instytut został założony w 1930 r. Od 1945 r. istnieje jako Instytut Badawczy Leśnictwa, działający obecnie pod nadzorem Ministra Środowiska. W strukturze instytutu znajduje się 7 zakładów i 2 laboratoria, które prowadzą badania naukowe i prace rozwojowe w zakresie: zalesiania i odnawiania lasu, pielęgnacji, użytkowania, a także ekologii, ochrony przyrody, genetyki oraz ekonomiki i polityki leśnej. Instytut aktywnie uczestniczy w opracowaniu aktów prawnych oraz innych dokumentów. Jest partnerem przy realizacji projektów finansowanych przez UE. Jest organizatorem i współorganizatorem wielu międzynarodowych i krajowych spotkań, seminariów, szkoleń, warsztatów oraz konferencji, a także prowadzi edukację przyrodniczo-leśną dzieci i młodzieży. Biblioteka IBL gromadzi od 80 lat piśmiennictwo leśne, zaś jej zasoby są największe w tej części Europy.

foto. J. Pajęk

– To już moja kolejna kadencja w radzie. Poprzednio zasiadałem w niej z racji pracy w instytucie, a obecnie jako przedstawiciel UWM. Członkostwo w radzie to nobilitacja dla mnie i naszej Katedry Leśnictwa i Ekologii Lasu, bo zasiadają w niej przedstawiciele wszystkich nauk leśnych. Rada pracuje podczas comiesięcznych spotkań bezpośrednich oraz online. Jeśli zajdzie potrzeba, np. obrona prac doktorskich, czy habilitacje to częściej – mówi prof. Sierota.

Prof. Zbigniew Sierota jest fitopatologiem. Absolwent Wydziału Leśnego SGGW. Doktor nauk leśnych w 1980 r., dr habilitowany w 1996 r., profesor nauk leśnych w 2000 r.; staże zagraniczne: Niemcy, Finlandia, Francja, Japonia. Pracował w Instytucie Badawczym Leśnictwa 50 lat, a od 2011 r. pracuje na UWM. Zajmuje się fitopatologią i chorobami lasu oraz problematyką monitoringu fitopatologicznego. Promotor 4 rozpraw doktorskich zakończonych i 2 przewodów doktorskich. Autor i współautor ponad 140 oryginalnych prac twórczych i wielu popularno-naukowych oraz ponad 120 niepublikowanych raportów, dokumentacji i ekspertyz. Autor książek „Choroby lasu” i „Gdy las choruje” oraz współautor „Las – człowiek... człowiek – las” i „Grzyby jakich nie znamy”. Były kierownik Niestacjonarnych Studiów Doktoranckich w IBL. Pełnił z wyboru funkcję przewodniczącego Komitetu Nauk Leśnych PAN.

lek

PROF. JANKOWSKI W KOMISJI CENTRALNEGO OŚRODKA BADANIA ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH

Fot. archiwum prywatne

PROF. KRZYSZTOF JANKOWSKI, DZIEKAN WYDZIAŁU ROLNICTWA I LEŚNICTWA UWM ZOSTAŁ POWOŁANY W SKŁAD **KOMISJI DS. REJESTRACJI ODMIAN ROŚLIN OLEISTYCH I WŁÓKNISTYCH** CENTRALNEGO OŚRODKA BADANIA ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH W SŁUPI WIELKIEJ.

Do głównych zadań komisji należy: opiniowanie w sprawie wpisu i odmowy wpisu odmian do Krajowego rejestru, opiniowanie skreśleń odmiany z Krajowego rejestru oraz opiniowanie innych spraw dotyczących prowadzenia badań urzędowych. Oprócz komisji ds. rejestracji odmian roślin oleistych i włóknistych w COBORU działają inne – ds. rejestracji odmian buraka, ds. rejestracji odmian kukurydzy, ds. rejestracji odmian roślin pastewnych, ds. rejestracji odmian roślin zbożowych i ds. rejestracji odmian ziemniaka.

Udział w pracach komisji ma charakter społeczny. Do zadań członków komisji należy min.: opiniowanie na podstawie badań rejestrowych prowadzonych przez stacje COBORU wpisu lub odmowy wpisu odmian roślin rolniczych do Krajowego Rejestru (KR). Odmiana zostaje wpisana do KR po sprawdzeniu, czy jest ona odrębna, wyrównana, trwała i ma zadowalającą wartość gospodarczą. Innym, równie ważnym zadaniem komisji, jest opiniowanie skreślenia odmiany z KR. I ma to miejsce wówczas, gdy odmiana zagraża zdrowiu ludzi, zwierząt lub roślin, bądź też przestała mieć zadowalającą wartość gospodarczą.

Poseidzenia komisji odbywają się w siedzibie centrali COBORU w Słupi Wielkiej w pierwszym kwartale każdego roku. Jeśli jest taka konieczność to mogą być również organizowane dodatkowe spotkania, w tym poza siedzibą COBORU. W skład komisji wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji naukowych, zawodowych i gospodarczych, którzy są zainteresowani użytkowaniem odmian rolniczych oraz ochroną różnorodności biologicznej w rolnictwie. Zwykle jest to grupa nie przekraczająca 10 osób. W skład komisji nie mogą wchodzić osoby bezpośrednio zaangażowane w proces hodowli roślin. Na 6 pracujących komisji ds. rejestracji odmian, prof. Jankowski jest jedynym przedstawicielem UWM.

Dlaczego dyrektor COBORU zaprosił prof. Jankowskiego właśnie do komisji odmian roślin oleistych i włóknistych?

– Cały mój naukowy dorobek dotyczy roślin przemysłowych. Bardzo się cieszę, że moje dokonania naukowe w zakresie doskonalenia technologii uprawy roślin przemysłowych, głównie oleistych (rzepak ozimy, rzepak jary, gorczyca biała, gorczyca sarepska, lnianka siewna, katran

abisyński) zostały zauważone przez COBORU. Dzięki pracy w komisji będę mógł brać bezpośredni udział w procesie wdrażania postępu hodowlanego do praktyki rolniczej. Jest to o tyle istotne, że postęp technologiczny obserwowany od połowy ubiegłego wieku był wynikiem przede wszystkim wprowadzenia do praktyki rolniczej przemysłowych środków produkcji, tj. nawozów i środków ochrony roślin. W obecnym wieku będzie on generowany głównie przez czynnik genetyczny, czyli odmiany – wyjaśnia prof. Jankowski.

Prof. dr hab. inż. Krzysztof Jankowski jest absolwentem Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (1993 r.) oraz studiów podyplomowych z zakresu ekonomii ochrony środowiska Uniwersytetu Warszawskiego (2003 r.). Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii uzyskał w 1997, doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii w 2008 r., tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk rolniczych w 2018 r. Zajmuje się siedliskowymi i agrotechnicznymi uwarunkowaniami produkcji roślin oleistych oraz efektywnością rolniczą, ekonomiczną i energetyczną technologii produkcji surowców żywnościowych oraz energetycznych. Promotor w 4 zakończonych przewodach doktorskich. Autor lub współautor 116 oryginalnych prac twórczych, w tym 61 prac opublikował w wydawnictwach posiadających indeks wpływu (S IF = 179, IH = 14). Jego dorobek naukowy był wielokrotnie nagradzany, min.: nagrodą Prezesa Rady Ministrów oraz Rektora UWM w Olsztynie za wyróżniające artykuły naukowe. W obecnej kadencji jest dziekanem Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa oraz kierownikiem Katedry Agrotechnologii i Agrobiznesu.

Kadencja komisji trwa od 1.01.2022 r. do 31.12.2025 r. COBORU to jednostka podległa Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Jej misją jest stymulowanie innowacji w hodowli roślin i nasiennictwie oraz wspieranie postępu odmianowego w rolnictwie. Do podstawowych zadań ośrodka należy prowadzenie oceny tożsamości i czystości odmianowej materiału siewnego, a także tworzenie metodyk i prowadzenie badań w zakresie odrębności, wyrównania i trwałości oraz wartości gospodarczej odmian.

lek

UWM W ZESPOLE MONITORUJĄCYM PROGRAM WYRÓWNYWANIA SZANS

W ZESPOLE KOORDYNUJĄCYM DZIAŁANIA DOTYCZĄCE WYRÓWNYWANIA SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA RYNKU PRACY W NASZYM REGIONIE ZNALAZŁ SIĘ **MATEUSZ DAMPC**,
UNIWERSYTECKI RZECZNIK DS. RÓWNOŚCI SZANS.

Wojewódzki program wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2026 funkcjonuje od marca. Jest to wynik współpracy samorządu województwa z wieloma partnerami społecznymi. Decyzją marszałka w skład zespołu monitorującego realizację programu wszedł Mateusz Dampc, rzecznik ds. równości szans na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim.

– Chciałbym, aby współpraca pomiędzy uczelnią a innymi organizacjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami, które funkcjonują na terenie naszego województwa zacieśniła się. Zależy mi również na zintensyfikowaniu działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami, gdyż edukacja ma kluczowe znaczenie dla rozwoju świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa demokratycznego. Będziemy wspólnie wypracowywać takie rozwiązania, które zapewnią równe szanse każdemu człowiekowi w dostępie do edukacji wysokiej jakości oraz zmniejszą istniejące nierówności poprzez eliminowanie dyskryminujących praw, polityk i praktyk. Zamierzam też promować odpowiednią legislację, politykę i działania w tej dziedzinie – deklaruje Mateusz Dampc.

Głównym założeniem programu jest tworzenie warunków do samodzielnego i niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami, jako pełnoprawnych członków społeczności regionu, z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości i potrzeb. Jako cel strategiczny określono umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami korzystania w pełni, na równych prawach z innymi obywatelami z przysługujących im

praw i ich uczestniczenie w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym.

Jak podkreśla uniwersytecki rzecznik ds. równości szans, program będzie systematycznie monitorowany, co umożliwi bieżącą analizę realizacji zadań i osiąganych efektów. Opracowywane będą również raporty przedstawiające stan wdrażania przyjętych założeń.

– Program finansowany będzie z różnych źródeł, m.in. środki będą pochodzić z budżetów samorządów: województwa, powiatów i gmin; Europejskiego Funduszu Społecznego; Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Dołożą się również policja, kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. W każdym bądź razie będą to bardzo duże nakłady finansowe – informuje M. Dampc.

Mateusz Dampc pełni funkcję uniwersyteckiego rzecznika ds. równości szans od ponad roku. Co zrealizował w ciągu ostatnich 6 miesięcy?

Na UWM obowiązują: zaktualizowana Procedura przeciwdziałania dyskryminacji, zasady korzystania ze wsparcia Rzecznika ds. Równości Szans oraz zasady działania Komisji ds. Równości Szans na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie stanowiące załącznik do Zarządzenia Nr 83/2021 Rektora UWM w Olsztynie z 7 września 2021 roku,

Zgodnie z decyzją rektora od 1 października pierwszy raz w historii Uniwersytetu rozpoczęła swoją działalność Komisja ds. Równości Szans, która będzie wspierać rzecznika, Aktualnie u rzecznika toczą się 2 postępowania związane z podejrzeniem praktyk dyskryminacyjnych (jedno zgłoszenie dotyczy relacji pracownik–pracownik, drugie natomiast dotyczy relacji wykładowca–student),

Fot. J. Pajdak

We wrześniu zapoczątkowano cykl autorskich szkoleń dla wszystkich pracowników Uniwersytetu pod nazwą: Przeciwdziałanie zjawiskom niepożądanym w środowisku akademickim – dobre praktyki na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Pierwsze spotkanie odbyło się na Wydziale Biologii i Biotechnologii.

Rzecznik współpracuje z Uniwersyteckim Centrum Wsparcia, w którego skład wchodzi m.in. Ośrodek Pomocy Psychologicznej i Psychoedukacji „Empatia”.

We wrześniu rzecznik uczestniczył w dwudniowym VI Forum pełnomocników ds. osób z niepełnosprawnościami na UAM w Poznaniu.

W październiku uczestniczył w wyjeździe szkoleniowym w programie Erasmus+ na Uniwersytecie de Huelva w Hiszpanii,

Aktualnie rzecznik, Regionalny Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE (RPK) oraz Biuro ds. Współpracy Międzynarodowej rozpoczęły prace nad przygotowaniem Planu równości płci dla UWM). Wkrótce zostanie powołany 3-osobowy zespół roboczy spośród pracowników UWM. Wdrożenie Planu równości płci planowane jest w najbliższym roku akademickim, Planowane jest również tworzenie UWM jako szkoły wyższej przyjaznej studiującym osobom transeksualnym, m.in. poprzez stworzenie tzw. nakładki na systemy informatyczne (m.in. USO-Sweb, MS Teams). Działania podejmowane są przy współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim oraz Uniwersytetem Wrocławskim, przy wsparciu dr hab. Sławomira Przybylińskiego, prof. UWM – prorektora ds. studenckich.

opr. mah

Fot. J. Pająk

TRZECH PRZEDSTAWICIELI UWM W RADZIE INSTYTUTU WETERYNARYJNEGO W PUŁAWACH

AŻ TRZECH PRZEDSTAWICIELI UWM Z WYDZIAŁU MEDYCZYNY WETERYNARYJNEJ WESZŁO
W SKŁAD RADY NAUKOWEJ PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU WETERYNARYJNEGO W PUŁAWACH.

Nasi ludzie w radzie naukowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach to: prof. Andrzej Koncicki – kierownik Katedry Chorób Ptaków (1. z l.), prof. Wojciech Szweda – kierownik Katedry Epizootologii (w środku) oraz prof. Jerzy Jaroszewski – prorektor UWM i kierownik Katedry Farmakologii i Toksykologii (1. z pr.). Powołał ich do rady Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. To już ich druga z rzędu kadencja w radzie. Prof. Andrzej Koncicki 29 listopada 2021 r. na inauguracyjnym posiedzeniu rady został ponownie wybrany jej przewodniczącym. Głosowało na niego 26 obecnych na zebraniu członków, czyli wszyscy. Wiceprzewodniczącymi zostali – prof. dr hab. Jerzy Rola z PIWet. oraz dr hab. Krzysztof Śmietanka, prof. instytutu.

Wybrano również składy komisji rady naukowej. Prof. Jerzy Jaroszewski został członkiem komisji ds. oceny kwalifikacji pracowników PIWet-PIB na stanowiska naukowe i badawczo-techniczne. Prof. Wojciech Szweda – członkiem komisji ds. oceny dorobku naukowego i technicznego pracowników naukowych i badawczo-technicznych PIWet-PIB.

Natomiast prof. Koncicki – komisji ds. rozwoju kadry naukowej.

W skład rady naukowej PIWet wchodzi 30 osób. 15 członków powołuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. 15 członków to pracownicy instytutu wyłaniani w wyborach. W radzie naukowej znaleźli się przedstawiciele uniwersytetów przyrodniczych w Lublinie, Wrocławiu, Medycznym w Lublinie i UMCS oraz ośrodków doradztwa rolniczego, ministerstwa i szpitala.

W inauguracyjnym posiedzeniu rady naukowej uczestniczył wiceminister Rafał Romanowski, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Podkreślił rolę i rangę Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w zwalczaniu chorób zakaźnych i zapewnieniu bezpiecznej żywności w skali kraju i na arenie międzynarodowej.

– To, że minister rolnictwa na 15 powoływanych przez siebie członków rady instytutu weterynaryjnego w Puławach powołał aż 3 przedstawicieli Wydziału Medycyny Weterynaryjnej najlepiej świadczy o tym, że docenia dorobek

naszego środowiska. Bardzo mnie to cieszy – zapewnia prof. Andrzej Koncicki.

Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach powstał w 1945 r. Jego zadania to: prowadzenie i wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie ochrony zdrowia zwierząt, profilaktyki i diagnostyki chorób zakaźnych zwierząt, w tym zoonoz, higieny i toksykologii żywności zwierzęcego pochodzenia, higieny pasz i ochrony środowiska. Instytut prowadzi także badania aplikacyjne i adaptacyjne przystosowujące wyniki badań naukowych do potrzeb praktyki.

W maju tego roku Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołał prof. Koncickiego i prof. Szwedę do grupy roboczej ds. zintensyfikowania badań naukowych nad wirusem afrykańskiego pomoru świń (ASF), czyli międzyresortowego zespołu ds. łagodzenia skutków związanych z występowaniem przypadków tej choroby w Polsce. Zob. <http://www.uwm.edu.pl/egazeta/uczni-uwm-pomagaja-zwalczac-asf>

lek

NOWA PROFESOR EWA KORZENIEWSKA

DR HAB. INŻ. EWA KORZENIEWSKA, PROF. UWM Z KATEDRY INŻYNIERII OCHRONY WÓD I MIKROBIOLOGII ŚRODOWISKOWEJ NA WYDZIALE GEOINŻYNIERII UWM W OLSZTYNIE NA MOCY POSTANOWIENIA PREZYDENTA RP OTRZYMAŁA TYTUŁ PROFESORA NAUK INŻYNIERYJNO-TECHNICZNYCH W DYSCYPLINIE INŻYNIERIA ŚRODOWISKA GÓRNICTWO I ENERGETYKA.

Prof. dr hab. inż. Ewa Korzeniewska ukończyła studia magisterskie na Wydziale Technologii Żywności Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Stopień doktora nauk rolniczych uzyskała na Wydziale Ochrony Środowiska i Rybactwa UWM, zaś stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska uzyskała na Wydziale Inżynierii Środowiska Politechniki Wrocławskiej.

Specjalizuje się w problematyce dotyczącej antybiotykooporności, ze szczególnym uwzględnieniem transmisji bakterii lekoopornych i genów lekooporności w środowisku w myśl podejścia opartego na wdrażaniu programu „Jedno Zdrowie” (One Health).

– Występowanie oporności na antybiotyki nie jest ograniczone wyłącznie do bakterii patogennych. Liczne badania prowadzone przeze mnie i mój zespół dotyczące lekooporności szczepów środowiskowych wykazują, że kliniczne szczepy bakteryjne o zwiększonej oporności często pochodzą ze środowiska naturalnego, w tym ze środowiska glebowego lub z ekosystemów wodnych. Te odporne na antybiotyki bakterie środowiskowe mogą przenosić geny oporności antybiotykowej na drobnoustroje patogenne dla człowieka, powodując, że infekcje przez nie wywołane stają się coraz trudniejsze lub nawet niemożliwe do skutecznego leczenia za pomocą obecnie dostępnych antybiotyków, co prowadzi z kolei do wyższej zachorowalności i/lub śmiertelności wśród ludzi. Rosnąca antybiotykooporność wśród bakterii stwarza zatem realne problemy, z uwagi na ograniczanie możliwości terapeutycznych w zwalczaniu tych mikroorganizmów. Ustalenie związku pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska poddany presji działalności człowieka a produkowaną żywnością oraz zdrowiem ludzi przebywających w tym środowisku stanowi wyzwanie badawcze, któremu wraz z moim zespołem staram się sprostać – mówi prof. Korzeniewska.

Prof. Ewa Korzeniewska należy w swojej specjalności do 2% najlepszych na świecie naukowców wg. rankingu uniwersytetu Stanforda. Dotychczasowy dorobek naukowy prof. Korzeniewskiej obejmuje ponad 200 publikacji naukowych, monografii, skryptów oraz doniesień konferencyjnych (w tym >70 w czasopismach z bazy Web of Science). Jest od kilku lat edytką i członkiem komitetu redakcyjnego w czasopismach o dużym współczynniku IF (Science of the Total Environment, Journal of Hazardous Materials, International Journal of Environmental Research and Public Health) oraz edytką 2 monografii naukowych wydanych przez wydawnictwo Springer Nature. Była promotorem ok. 80 prac dyplomowych, recenzentem w postępowaniach o nadanie tytułu doktora, doktora habilitowanego oraz recenzentem ponad 500 publikacji w renomowanych czasopismach naukowych. Była również ekspertem w kilkudziesię-

foto. J. Pejałk

ciu projektach krajowych i międzynarodowych. Profesor Korzeniewska odbyła wiele zagranicznych staży naukowych, jednocześnie współpracując oraz realizując wspólne projekty z naukowcami z innych ośrodków naukowych w kraju i za granicą, czego efektem są wspólne publikacje naukowe.

– Zdobyć tytułu profesorskiego jest dla mnie wyróżnieniem i jednocześnie kolejnym stopniem na mojej drodze naukowej. Traktuję go jednakże jako zwieńczenie tylko pewnego etapu mojej pracy naukowej, bo mam nadzieję, że przede mną jeszcze mnóstwo wyzwań oraz wiele lat pracy naukowej – mówi prof. Korzeniewska.

Ewa Korzeniewska prywatnie od wielu lat jest szczęśliwą mężatką oraz mamą dwóch córek. W wolnych chwilach uwielbia czytać książki oraz słuchać muzyki. Ok. 20 lat była członkiem chóru im. prof. Wawrzyczka, gościnnie koncertowała również wielokrotnie z chórem „Cantores Varmienses” przy Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie.

– Rodzina i przyjaciele dają mi siłę napędową do dalszego działania i podejmowania nowych wyzwań – dodaje prof. Korzeniewska.

opr. lek

foto. J. Pajęk

PRACUJ ZESPOŁOWO I MYŚL KRYTYCZNIE

STO SIEDZIEDZIESIĄT DZIEWIĘĆ FIRM Z SZEŚCIU EUROPEJSKICH KRAJÓW PRZEBADALI POD KĄTEM UMIEJĘTNOŚCI MIĘKKICH UCZESTNICY PROJEKTU UNIFORS, CZYLI **UNIVERSITIES FOR FUTURE WORK SKILLS 2020**. USTALALI W TEN SPOSÓB, KTÓRE KOMPETENCJE SĄ NAJBARDZIEJ POTRZEBNE NA EUROPEJSKIM RYNKU PRACY.

UNIFORS 2020 – czyli Uniwersytety dla przyszłych umiejętności pracowniczych – to międzynarodowy projekt, którego celem jest wychwylenie luk w szkoleniu z umiejętności miękkich w europejskich szkołach wyższych. Skupia 7 partnerów: 5 uniwersytetów – Rumuńsko-Amerykański w Bukareszcie (Rumunia), Szkołę Wyższą Prowincji Liège (Belgia), Uniwersytet w Vigo (Hiszpania) i Politechnikę w Porto (Portugalia) oraz 2 firmy konsultingowe: Infalia – Grecja i Método Estudios Consultores SLU – Hiszpania. Polskę reprezentuje w nim UWM.

Projekt zaczął się w 2020 r. 23 i 24 listopada br. odbyła się w Kortowie konferencja podsumowująca i zamykająca.

W badaniu wzięło udział 179 podmiotów z 6 krajów europejskich – Belgii, Grecji, Hiszpanii, Polski, Portugalii i Rumunii. Były to głównie firmy, ale nie tylko. W ankiecie uczestniczyły także organizacje pozarządowe, jednostki administracji publicznej. Naukowcy zwrócili się z pytaniami zarówno do przedsiębiorstw małych (zatrudniających do 40 osób), jak i większych (z ponad 250 pracownikami). Wśród firm najwięcej było usługowych i produkcyjnych, ale także sporo prowadzących działalność naukową, informatyczną i edukacyjną.

Co ustalili naukowcy biorący udział w projekcie?

Z ankiety przeprowadzonej w poszczególnych krajach wynika, że wśród umiejętności miękkich Belgowie najwyżej cenią: pracę zespołową oraz myślenie krytyczne; Grecy – myślenie kreatywne i myślenie krytyczne, Polacy – pracę zespołową i komunikację interpersonalną; Portugalczycy – myślenie krytyczne i myślenie refleksyjne; Rumuni – umiejętności cyfrowe oraz, na równi, pracę zespołową i podejmowanie decyzji, dla Hiszpanów ważne z kolei jest myślenie krytyczne i praca zespołowa.

Duże firmy najwyżej cenią umiejętności cyfrowe i planowanie. W średnich firmach za najważniejsze uważane są umiejętności cyfrowe oraz, po równo, planowanie i zarządzanie konfliktem. Małe firmy doceniają myślenie krytyczne i zrozumienie międzykulturowe, a mikroprzedsiębiorstwa – pracę zespołową i umiejętności cyfrowe.

Wśród najczęściej wskazywanych kompetencji znalazły się więc myślenie krytyczne i praca zespołowa.

Naukowcy realizujący projekt pytali przedsiębiorców także o to, które umiejętności miękkie najtrudniej znaleźć u nowych młodych pracowników. W Belgii uznano, że takimi kompetencjami są: podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów; w Grecji – podejmowanie decyzji i kreatywne myślenie, w Polsce – jednakowo – rozwiązywanie problemów i kreatywne myślenie; w Portugalii – rozwiązywanie problemów i myślenie krytyczne; w Rumunii – umiejętności cyfrowe i planowanie, a w Hiszpanii – podejmowanie decyzji i myślenie krytyczne.

Duże i średnie przedsiębiorstwa uważają, że najbardziej im brakuje nowych pracowników z umiejętnością zarządzania czasem własnym i innych oraz podejmowania decyzji. Małe firmy wskazywały na myślenie refleksyjne oraz na zarządzanie konfliktami i myślenie analityczne, zaś mikroprzedsiębiorstwa na myślenie refleksyjne i zarządzanie czasem. Według firm najbardziej pożądaną umiejętnością jest podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów.

Projekt został podsumowany. Czy na tym koniec?

– Nie. Opracowaliśmy program nauczania umiejętności miękkich i materiały dydaktyczne do niego dla nauczycieli oraz innowacyjny kurs online na temat umiejętności miękkich dla studentów. Są one dostępne bezpłatnie na stronie projektu: www.uwm.edu.pl/unifors2020. Są tam także szczegółowe wyniki naszych badań. Wnioski z nich płynące na pewno przydadzą się działom zatrudnienia w firmach, jak też nauczycielom oraz samym studentom przy poszukiwaniu pracy. Zachęcam do zapoznania się z nimi – mówi dr hab. Bogdan Włodarczyk, kierownik Katedry Finansów na WNE, koordynator UNIFORS na UWM i organizator konferencji podsumowującej projekt.

Projekt UNIFORS został sfinansowany z programu Erasmus+.

lek

UWM PODPISAŁ UMOWĘ Z PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĄ PRACY

WSPÓŁPRACĘ W BADANIU, ANALIZIE I PROMOWANIU ZAGADNIEŃ BEZPIECZEŃSTWA PRACY DOTYCZĄCYCH ROLNICTWA I LEŚNICTWA OBEJMUJE UMOWA POMIĘDZY UWM A PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĄ PRACY. OBA PODMIOTY PODPISAŁY JĄ 15 GRUDNIA.

W imieniu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego porozumienie podpisał rektor prof. Jerzy Przyborowski. W imieniu Państwowej Inspekcji Pracy podpis złożył Jarosław Kowalczyk, Okręgowy Inspektor Pracy w Olsztynie. Obecni byli także dziekani – Wydziału Bionżynierii Zwierząt prof. dr hab. inż. Urszula Czarnik oraz Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa – prof. dr hab. inż. Krzysztof Jankowski.

Obie strony deklarują wspólne działania dotyczące badań, analizy i promowania zagadnień związanych z bezpieczeństwem i prawną ochroną pracy we wszystkich działach rolnictwa i leśnictwa.

Uniwersytet chce promować i popularyzować te zagadnienia m.in. poprzez włączenie ich w programy spotkań naukowych oraz poprzez organizowanie spotkań studentów obu wydziałów z przedstawicielami PIP.

Fot. J. Pajęk

– Budowanie kultury organizacji pracy związane jest m.in. z zapewnieniem odpowiedniej atmosfery bezpieczeństwa. Owoce tej współpracy będą widoczne za jakiś czas, ale są to działania podjęte dla wspólnego dobra – mówił rektor prof. J. Przyborowski.

Okręgowy Inspektor Pracy w Olsztynie natomiast zgłasza gotowość zaangażowania się w działalność edukacyjną dotyczącą przekazywania wiedzy na temat prawnej ochrony pracy.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Olsztynie zawarł już w 2019 r. podobne porozumienie o współpracy dotyczące Wydziału Prawa i Administracji UWM.

mah

PROTEST PRACOWNIKÓW UWM

PRACOWNICY UWM POPIERAJĄ OGÓLNOPOLSKI PROTEST ŚRODOWISKA AKADEMICKIEGO W SPRAWIE PŁAC I NAKŁADÓW NA NAUKĘ. DALI MU WYRAZ MANIFESTUJĄC PRZED REKTORATEM.

Protest pracowników UWM zorganizowany przez uczelniane organizacje związkowe rozpoczął się 20 grudnia w południe i trwał 25 minut. Uczestniczyło w nim ok. 200 osób. Dlaczego pracownicy UWM przerwali pracę? Są dwa powody protestu. Pierwszy dotyczy podwyżek płac obiecanych przez rząd w 2018 r., które nie zostały spełnione. Rząd obiecywał wtedy podniesienie o 30% wynagrodzeń dla pracowników szkół wyższych do 2021 r.

– Zrealizował jednak 7% podwyżki w roku 2019, 6% w 2020 i zapropował rozmowy na temat podwyżki płac w 2023 r. Dlatego domagamy się spełnienia tej obietnicy, czyli realnych podwyżek wynagrodzeń i 17% wzrostu wynagrodzeń w 2022 r. dla wszystkich pracowników szkolnictwa wyższego i nauki, podwyżki minimalnego wynagrodzenia profesora do wysokości 3-krotnego minimalnego wynagrodzenia za pracę, tj. 9032 zł brutto w r. 2022. Poziom wynagrodzenia profesora stanowi podstawę do wyliczania wynagrodzenia dla pozostałych nauczycieli akademickich oraz pracowników NNA – mówił Jacek Michalak, prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego UWM.

Drugi powód protestu pracowników UWM to postulat, aby rząd zwiększył systemowo nakłady na naukę do wysokości 3% PKB brutto. Zagwa-

Fot. J. Pajęk

rantuje to rozwój polskiej nauki i lepszą jakość kształcenia studentów i doktorantów. Brak odpowiedniego dofinansowania przekłada się np. na małe zainteresowanie karierą naukową wśród młodych ludzi.

– Nauka to inwestycja w naszą przyszłość a nie koszt w budżecie państwa. Bez tej inwestycji nie jesteśmy w stanie dogonić krajów rozwiniętych, a przyszłe pokolenia Polaków będą miały gorsze warunki rozwoju niż ich europejscy rówieśnicy – kontynuował Maciej Neugebauer – przewodniczący uniwersyteckiej Solidarności.

Stanowisko związków zawodowych poparł Senat UWM na listopadowym posiedzeniu. Kortowska akcja protestacyjna była częścią akcji ogólnopolskiej.

lek

PROF. PAWEŁ WIELGOSZ

Z MEDALEM UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCŁAWIU

PROF. PAWEŁ WIELGOSZ, PROREKTOR DS. UMIĘDZYNARODOWIENIA UWM OTRZYMAŁ MEDAL ZA ZASŁUGI DLA UNIWERSYTETU PRZYRODNICZEGO WE WROCŁAWIU. ODZNACZENIE ZOSTAŁO MU PRYZNANE ZA ZAANGAŻOWANIE WE WSPÓŁPRACĘ OBU UCZELNI.

Prof. Paweł Wielgosz, prorektor ds. umiędzynarodowienia UWM został odznaczony medalem „Za zasługi dla Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu”. Wyróżnienie wręczył prof. Jarosław Bosa, rektor UPWr podczas jubileuszowej inauguracji roku akademickiego związanej z obchodami 70-lecia tej uczelni.

– Współpraca naukowców to zawsze preludium do współpracy uczelni – uważa prof. Paweł Wielgosz. – Moja współpraca z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu (UPWr) rozpoczęła się ok. 2000 roku, gdy prof. Jarosław Bosa zaproponował mi udział w projekcie Komitetu Badań Naukowych. Projekt ten dotyczył nowych metod opracowywania obserwacji GNSS. Jest to wspólna tematyka naszych badań. W tym obszarze bardzo dobrze się uzupełniamy. Ja specjalizuję się w problematyce związanej z refrakcją sygnałów satelitarnych w jonosferze, a prof. Bosa w troposferze. Ponieważ wspomniany projekt zakończył się sukcesem a nawiązana współpraca była bardzo udana, postanowiliśmy wspólne badania kontynuować. Zaowocowało to realizacją kolejnych 3 projektów finansowanych przez Europejską Agencję Kosmiczną (ESA) oraz jednym projektem finansowanym przez NCBiR. Projektem NCBiR kierował prof. Mariusz Figurski, ówczesnie pracujący w Wojskowej Akademii Technicznej, z którym również od wielu lat współpracujemy. Ponadto razem uczestniczyliśmy w akcji COST ES1206, dzięki której nasi doktoranci mieli możliwość nawiązania dalszych kontaktów z naukowcami z zagranicy oraz odbycia staży zagranicznych. Z tych działań rozwinęła się również efektywna współpraca zespołów naukowych na UWM i UPWr – podkreśla prof. Wielgosz.

Prorektor Wielgosz wyróżnienie traktuje jako symbol możliwości wspólnych badań, wymiany spostrzeżeń oraz dzielenia się wnioskami wynikającymi z szeroko pojętej naukowej współpracy.

– Całkowicie zgadzam się ze słowami profesora Bosego, który podczas inauguracji mówił o obowiązku i przywileju poszukiwania odpowiedzi i rozwiązań współczesnych problemów. My, naukowcy, kształtujemy swoimi dokonaniem świat i aby robić to jeszcze efektywniej koniecznie musimy współdziałać, stawiać na współpracę zarówno krajową jak i zagraniczną. To nigdy nie jest łatwe, ale bardzo satysfakcjonujące, gdy kończy się sukcesem – zaznacza prof. Wielgosz.

Paweł Aleksander Wielgosz – absolwent Wydziału Geodezji i Gospodarki Przestrzennej Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie (1997); doktor nauk technicznych w dyscyplinie geodezja i kartografia (2002); doktor habilitowany (2011); profesor (2019). W l. 2012-17 był prodzie-

Fot. J. Pajęk

kanem ds. nauki na Wydziale Geodezji, Inżynierii Przestrzennej i Budownictwa UWM, a w l. 2017-20 pełnił funkcję dziekana Wydziału Geoinżynierii. Od 2020 r. jest prorektorem UWM ds. umiędzynarodowienia. Jego zainteresowania badawcze obejmują precyzyjne pozycjonowanie z wykorzystaniem technik GNSS oraz zastosowanie technik satelitarnych do badania ziemskiej jonosfery i troposfery. Jest autorem lub współautorem m.in. ponad 70 oryginalnych prac naukowych opublikowanych w recenzowanych czasopismach oraz 3 patentów. Kierował 8 projektami badawczymi, w tym międzynarodowymi finansowanymi przez ESA. Jako wykonawca uczestniczył w kilkunastu projektach naukowych krajowych i zagranicznych. Jest ekspertem w konkursach H2020/HE, NCN, NAWA, FNP oraz NCBiR.

opr. syla

Fot. J. Pająk

STWARDNIENIE ROZSIANE – TAKA DIAGNOZA MOŻE BRZMIĆ JAK WYROK. NIE ZNAMY NA NIE LEKARSTWA PROWADZĄCEGO DO WYLECZENIA. DZIĘKI BADANIOM ZESPOŁU NAUKOWCÓW Z UWM JESTEŚMY JEDNAK BLISCY ZROZUMIENIA, JAK POWSTAJE. A TO OTWIERA DROGĘ DO WYTWORZENIA SKUTECZNEGO SPOSOBU JEGO ZWALCZANIA.

„Neurology Neuroimmunology & Neuroinflammation” – to naukowe specjalistyczne czasopismo amerykańskie, jedno z najważniejszych na świecie, którego wydawcą jest Amerykańska Akademia Neurologiczna, a publikuje je czołowe wydawnictwo naukowe, Wolters Kluwer. We wrześniu br. ukazał się w nim artykuł trójki kortowskich uczonych-neurologów: prof. Krzysztofa Selmaja, kierownika Katedry Neurologii na Wydziale Lekarskim prof. Marcina Mycko i dr Anny Żurawskiej – również z tej katedry (przy współudziale prof. Raina z USA i Igora Selmaja z Centrum Neurologii w Łodzi). Artykuł nosi polski tytuł „Stwardnienie rozsiane: profile kolistych RNA wykazują związek z funkcją limfocytów B”. To właśnie ta publikacja otwiera drogę do wytworzenia skutecznego sposobu leczenia tej nieuleczalnej dotąd choroby. To pierwsza publikacja naukowa w tym czasopiśmie na ten temat, a to

oznacza, że naukowcy z Olsztyna są coraz bliżej rozwiązania tajemnicy tej strasznej choroby.

Stwardnienie rozsiane (SM) jest ciężką chorobą o charakterze autoimmunologicznym, czyli taką, w której układ immunologiczny (odpornościowy) organizmu atakuje jego własne komórki i tkanki. Zaczyna się zwykle w młodym wieku i latami bezlitośnie niszczy organizm, stając się dla ludzi udręką, a nawet skracając im życie. Przyczyny SM nie są dokładnie znane. Uważa się, że odpowiadają za to czynniki tak genetyczne, jak i środowiskowe. Od niedawna uczeni uważają jednak, że kluczową rolę w jej powstawaniu odgrywają limfocyty B, które wykazują nadmierną aktywność i przyczyniają się do rozwoju charakterystycznych zmian w mózgu i w rdzeniu kręgowym i w konsekwencji do powstawania choroby.

» Stwardnienie rozsiane (SM) jest ciężką chorobą o charakterze autoimmunologicznym, czyli taką, w której układ immunologiczny (odpornościowy) organizmu atakuje jego własne komórki i tkanki.

» Najistotniejszy element naszej pracy polegał na tym, że wykazaliśmy, iż odkryte przez nas 3 cyrkularne formy RNA mogą działać poprzez zmianę funkcji limfocytów B, a więc tych komórek, które są odpowiedzialne za występowanie SM. Nasze badania wskazały na molekularną przyczynę nadmiernej aktywacji limfocytów B w SM – dodaje prof. Marcin Mycko.

Fot. J. Pajęk

– Przyczyny tej nadmiernej aktywności limfocytów B nie są znane. To właśnie ten aspekt badaliśmy i tego tematu dotyczy nasza publikacja – wyjaśnia prof. Selmaj.

Te badania kortowscy neurologi rozpoczęli ok. 10 lat temu. Częściowymi wynikami swych badań podzielił się już w 2019 r. na łamach innego amerykańskiego czasopisma naukowego – „Journal of Neuroimmunology” wydawnictwa Elsevier. Odzew, z którym się tamten artykuł spotkał utwierdził ich w przekonaniu, że są na dobrej drodze do lepszego poznania przyczyn SM.

– Nasze początkowe zainteresowania wcale nie dotyczyły limfocytów B. Zajęliśmy się w szczególności badaniami niedawno odkrytych tzw. kolistych (cyrkularnych) form RNA, które szczególnie w mózgu występują w dużych ilościach. Cyrkularne formy RNA wpływają na procesy wytwarzania białek odgrywających ważną rolę w procesach biologicznych wielu komórek. W naszych badaniach, do których użyliśmy najnowszych metod badań molekularnych oraz techniki rezonansu magnetycznego, wykazaliśmy, że w komórkach krwi pacjentów chorych na SM kilka form cyrkularnych RNA występuje w szczególnie dużych ilościach, znacznie większych niż u pacjentów zdrowych. We krwi człowieka zdrowego tak znacznej liczby żadnej z tych form nie ma – tłumaczy prof. Selmaj

– Najistotniejszy element naszej pracy polegał na tym, że wykazaliśmy, iż odkryte przez nas

3 cyrkularne formy RNA mogą działać poprzez zmianę funkcji limfocytów B, a więc tych komórek, które są odpowiedzialne za występowanie SM. Nasze badania wskazały na molekularną przyczynę nadmiernej aktywacji limfocytów B w SM. To może mieć kapitalne znaczenie w rozwoju terapii hamujących funkcje limfocytów B, a w konsekwencji stwardnienia rozsianego – dodaje prof. Marcin Mycko.

Artykuł w „Neurology Neuroimmunology & Neuroinflammation” wyjaśnia więc, jaki mechanizm na poziomie molekularnym odpowiada za aktywację limfocytów B, a w konsekwencji powstawanie SM. Nasi naukowcy złożyli go w redakcji na początku tego roku. Dzisiaj jednak są już o krok dalej od tego, co we wrześniu opublikowali.

– Teraz badamy, czy te 3 formy cyrkularne RNA wywołujące nadmierną aktywność limfocytów B powstają na skutek błędów genetycznych, czy wpływu środowiska – dodaje dr Anna Żurawska.

Kiedy olsztyńscy naukowcy się tego dowiedzą – to tym samym być może otworzą drogę do opracowania leku, który będzie blokować powstawanie SM, a nie tylko łagodzić jego skutki, bo jedynie takimi obecnie dysponuje medycyna na całym świecie.

Lech Kryształowicz

Prof. Krzysztof Selmaj (z lewej) – neurolog, kierownik Katedry Neurologii na Wydziale Lekarskim UWM, w swoich badaniach zajmuje się patogenезą neurologicznych chorób autoimmunologicznych, w tym w szczególności stwardnienia rozsianego. Wieloletni prezes Polskiego Towarzystwa Neurologicznego i wiceprezydent Europejskiej Federacji Neurologii, należy do prestiżowych 2% najlepszych naukowców świata. wg. rankingu Uniwersytetu Stanford w USA. Autor ponad 250 prac naukowych o tematyce neurologicznej i immunologicznej.

Prof. Marcin Mycko (z prawej) – neurolog, jest kierownikiem Kliniki Neurologii, przewodniczącym rady naukowej dyscypliny nauki medycznej na UWM, członkiem zarządu Polskiego Towarzystwa Neurologicznego, kierował ponad 10 grantami naukowymi finansowanymi m.in. przez NCN, NCBR, Polsko-Szwajcarski Programu Badawczy. Jest autorem lub współautorem ponad 50 publikacji wydanych w zagranicznych i polskich czasopismach naukowych oraz 3 książek naukowych, a w zeszłym roku został wyróżniony indywidualną nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za innowacyjne osiągnięcia w pracy badawczej.

Dr Anna Żurawska – neurolog, a także mgr psychologii, jest pracownikiem Katedry Neurologii. W 2021 roku obroniła z wyróżnieniem pracę doktorską pt. „Znaczenie kolistych RNA (circRNA) w immunologii stwardnienia rozsianego”. Kierowała grantem NCN Preludium.

BIOFILMY THRILLERY MIKROBIOLOGÓW

PO PONAD 2-LETNIM POBYCIE W USA
W CENTRUM BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI
(CFS) NA UNIwersYTECIE GEORGIA POWRACA
DO POLSKI **DR MAGDALENA OLSZEWSKA**
– ADIUNKT W KATEDRZE MIKROBIOLOGII
PRZEMYSŁOWEJ I ŻYWNOŚCI NA WYDZIALE
NAUKI O ŻYWNOŚCI UWM.

Fot. archiwum prywatne

Dr Magdalena Olszewska przebywa na Uniwersytecie Georgia na stypendium Senior Award fundacji Fulbrighta, a następnie stypendium Centrum Bezpieczeństwa Żywności (CFS) Uniwersytetu Georgia. Stypendium Senior Award to trwające od 4 do 9 miesięcy stypendia badawcze lub badawczodydaktyczne dla pracowników naukowych po doktoracie. W Stanach Zjednoczonych prowadziła badania nad strukturą biofilmów wytwarzanych przez patogeny żywności. Struktura biofilmów jest ściśle uzależniona gatunkowo, a nawet szczepowo. Specyfika takiej struktury może determinować oporność na czynniki stresowe. A większa oporność biofilmów wiąże się z większą uporczywością w ich usuwaniu, np. ze środowiska produkcji żywności. Jej badania mogą prowadzić do innowacji w zwalczaniu biofilmów. Dlaczego są tak istotne?

– Z biofilmem należy walczyć dlatego, że wiąże się z opornością na mycie i dezynfekcję. Może być źródłem zanieczyszczenia żywności. Jego komórki mogą dostawać się do żywności i zagrażać zdrowiu konsumenta. Jest to dosyć powszechny problem w zakładach przetwórstwa żywności – mówiła przed wyjazdem dr Olszewska.

Dr Olszewska na stypendium Fulbrighta wybrała CFS na Uniwersytecie Georgia, aby kontynuować badania nad biofilmami *Listeria* specjalnie w celu podzielenia się swoim doświadczeniem w wykorzystaniu mikroskopu konfokalnego, który znajduje się w CFS. Ma rozległą wiedzę w zakresie mikroskopii biofilmowej i wykorzystwała to doświadczenie do dalszych badań w laboratorium prof. Francisco Dieza-Gonzaleza – dyrektora CFS. Współpraca ta pozwoliła dr Olszewskiej zbadać wpływ technologii niebieskiego światła na biofilmy *Listeria*, dzięki grantowi Centrum Bezpieczeństwa Produkcji. Jest to ciągły projekt, który przyczyni się do jej przyszłego sukcesu.

» Z biofilmem należy walczyć dlatego, że wiąże się z opornością na mycie i dezynfekcję. Może być źródłem zanieczyszczenia żywności. Jego komórki mogą dostawać się do żywności i zagrażać zdrowiu konsumenta. Jest to dosyć powszechny problem w zakładach przetwórstwa żywności – mówiła dr Olszewska.

Stypendium dr Olszewskiej było drugim w CFS. W 2015 r. odbywała tu półroczne stypendium Fundacji Kościuszkowskiej, która finansuje pobyty polskich uczonych w Stanach Zjednoczonych w celu prowadzenia badań.

Dr Olszewska powiedziała, że zdecydowała się na współpracę z CFS ze względu na międzynarodowe uznanie, liczbę publikacji oraz doskonałe i obszerne relacje, które centrum nawiązało z przemysłem spożywczym. Podczas pracy w CFS dostrzegła wartość partnerstwa nauki z przemysłem. Ma nadzieję pomóc swoim uczniom budować relacje z członkami branży i zachęcać do badań, które są rozwiązaniami problemów, z którymi spotyka się branża spożywcza.

Dr Olszewska zabiera ze sobą z USA nie tylko wyniki badań, ale także doświadczenie w nawiązywaniu współpracy z innymi naukowcami w dziedzinie nauki o żywności. Współpraca, jak mówi, odegra ważną rolę w jej przyszłych badaniach.

Przed tym wyjazdem do USA przebywała także na stypendium na Uniwersytecie w Porto, które było możliwe dzięki wsparciu Rektora UWM.

Po powrocie do Polski dr Olszewska powróci na stanowisko adiunkta na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Mówi, że nie może się doczekać, aby wrócić do domu i być blisko rodziny

i przyjaciół. Bardzo jej jednak zależy na utrzymaniu relacji, które nawiązała w CFS i współpracy pomimo znacznej odległości. Przyszłe, zaplanowane konferencje przywiodą ją z powrotem do Stanów Zjednoczonych i ma nadzieję ponownie spotkać się z badaczami z CFS.

Jennifer Reynolds, Center for Food Safety, Iek

Fot. archiwum Instytutu Sztuk Pięknych

MUZYCZNA NIESPODZIANKA NA ŚWIĘTA

SPOŁECZNOŚĆ UNIwersYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO OTRZYMAŁA NA ŚWIĘTA NIECODZIENNY PREZENT – POCZTÓWKĘ MUZYCZNĄ Z ŻYCZENIAMI, NAGRANĄ PRZEZ REKTORÓW ORAZ DZIEKANÓW. ŚWIĄTECZNY TELEDYSK POWSTAŁ W STUDIU NAGRANIOWYM WYDZIAŁU SZTUKI.

Władze UWM przygotowały pracownikom i studentom niespodziankę. Co najlepiej wprowadza w świąteczny nastrój? Piosenka. Premiera pastorałki zatytułowanej „Kortowskie święta” odbyła się podczas ostatniego w tym roku kalendrzowym posiedzenia Senatu UWM (21.12.).

– Piosenka to życzenia od władz Uniwersytetu i dziekanów dla wszystkich pracowników i studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, ale także dla innych uniwersytetów i szkół wyższych – opowiada prof. Benedykt Błoński, dyrygent i dziekan Wydziału Sztuki.

Pomysł nagrania muzycznych życzeń podsunęła prof. Mariola Grzybowska-Brzezińska, dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych, zainspirowana słynną piosenką o karpie, pojawiającą się co roku przed świętami Bożego Narodzenia na antenie Programu 3 PR. Podchwycili go artyści z Instytutu Muzyki Wydziału Sztuki i zaangażowali się w realizację projektu.

– Pomysł bardzo spodobał się rektorowi, prof. Jerzemu Przyborowskiemu, który dał nam zielone światło. Na początku grudnia spotkaliśmy się w studiu nagrań na naszym wydziale i ciągu jednego popołudnia nagraliśmy świąteczny teledysk. Śmiało można powiedzieć, że ten klip to efekt pracy naszych artystów z Wydziału Sztuki – mówi prof. Błoński.

Jak podkreśla dziekan prof. Błoński, który tym razem nie stał za pulpitem dyrygenckim, ale włączył się do chóru, atmosfera w trakcie nagrania była znakomita.

To była po prostu fantastyczna zabawa! Dużo pozytywnej energii, optymizmu. Jesteśmy spragnieni przebywania ze sobą, a nie mieliśmy możliwości spotykania się, bo do niedawna wszystkie zebrania odbywały się online. Wszyscy byli zaangażowani, wszyscy bardzo ładnie zaśpiewali – podkreśla, śmiejąc się prof. Błoński.

Muzykę skomponował dr Tomasz Szymus z Instytutu Muzyki, kompozytor, aranżer i dyrygent. Autorem żartobliwego tekstu nawiązującego do UWM jest stale współpracujący z nim Bartosz Wąs.

– To nie jest typowa pastorałka, akcenty świąteczne są w zasadzie tylko we wstępie.

Tekst powstał w ciągu 2-3 tygodni. Muzykę komponowałem kilka tygodni. Sam gram na fortepianie typowo kolędowy wstęp – dodaje Tomasz Szymus.

Nad całością nagrania czuwał prof. Marcin Wawruk, dźwięk realizował dr Adam Rosiński. Autorami teledysku są Jan Karbowski i Maciej Łojewski z Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Sztuki UWM.

Artyści z Wydziału Sztuki chcą, aby nagrywanie świątecznej piosenki stało się coroczną uniwersytecką tradycją.

mah

DO ZAWODU PRZEZ... PRZEZ PODWÓRKO

PODWÓRKA W OLSZTYNIE Z NATURY NIE WZBUDZAJĄ ZACHWYTU MIESZKAŃCÓW I ICH GOŚCI. ALE „**PODWÓRKA Z NATURY**” WPRAWIAJĄ WSZYSTKICH W OSŁUPIENIE, ZWŁASZCZA KIEDY MIELI MOŻLIWOŚĆ OGLĄDAĆ JE PRZED. POD KONIEC LISTOPADA OLSZTYN PODSUMOWAŁ 5-LECIE AKCJI: „PODWÓRKA Z NATURY”.

Fot. Paulina Żukowska

„Podwórka z natury” - prawdopodobnie nie byłoby tej akcji, gdyby nie studenci architektury krajobrazu na Wydziale Leśnictwa i Rolnictwa UWM. To oni wzięli na siebie główne zadanie.

- W 2016 roku olsztyński Urząd Miasta zwrócił się do mnie z propozycją współpracy w rewitalizacji miejskich podwórek. Prowadzę przedmiot projektowanie urbanistyczne i ruralistyczne dla studentów architektury krajobrazu. Propozycja współpracy z miastem doskonale współgrała z tym czego uczę, więc chętnie się zgodziłam – wspomina dr inż. Wiesława Gadomska z Katedry Architektury Krajobrazu.

Rewitalizację podwórek zaproponowała studentom 3 semestru, studiów magisterskich, czyli mającym już największą wiedzę. Propozycja bardzo im się spodobała. Studenci od razu dostrzegli, to że podwórka z natury mogą być dla nich dobrym starterem do samodzielnej pracy. Nie myśleli jednak, że rewitalizacja będzie zadaniem trudniejszym niż się spodziewają, ale po kolei.

„Podwórka z natury” to zadanie wpisane do budżetu Olsztyna. Radni zadecydowali, że rocznie odnawiane z niego będą 3 podwórka i przeznaczili na każde średnio 20 tys. zł.

- Dofinansowanie otrzymują te podwórka, które zgłoszą mieszkańcy. W tym celu muszą zawiązać grupę inicjatywną, określić swoje oczekiwania oraz zadeklarować jaki udział i w jakiej postaci wnoszą. To nie jest takie proste – mówi Paulina Żukowska z Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich olsztyńskiego ratusza, koordynatorka podwórek.

Jakie zadanie otrzymali studenci? Niby rutynowe: opracowanie koncepcji, a potem projekt wykonawczego podwórek.

- Najpierw dzielę każdy rocznik na 3 grupy. Każda losuje 1 podwórko, dla którego ma opracować koncepcję, a potem projekt. Studenci zaczynają od tego, że odwiedzają podwórka, oceniają ich stan i potencjał. Na tej podstawie przygotowują koncepcję. Te koncepcje są przemyślane, spójne czasami nieco szalone, ale realne. Przedstawiają je następnie mieszkańcom na spotkaniu – mówi dr Gadomska.

I wtedy się okazuje, czemu niby rutynowe. Właściciele pojazdów chcą mieć parkingi, rodzice z dziećmi - place zabaw, właściciele psów - wybiegi, młodzież - obiekty sportowe, a emeryci – ciszę i spokój. Pogodzić ich jest niezwykle trudno.

- Widzę jak studentom oczy rosną ze zdumienia, kiedy przysłuchują się tym, niekiedy bardzo burzliwym, zebraniom. Dlatego uzgadnianie projektu podwórek zajmuje 3-4 spotkania i jest rozciągnięte mocno w czasie – mówi dr Gadomska.

Zdaniem Pauliny Żukowskiej i dr Wiesławy Gadomskiej studenci w funkcji mediatorów też bardzo dobrze się sprawdzają. Kiedy już wszystko jest uzgodnione, miasto zleca realizację projektu.

Przeważnie większość przeznaczonych na podwórko pieniędzy i czasu pochłaniają prace przygotowawcze. Trzeba usunąć jakieś niepotrzebne stare mury, betonowe chodniki, gruz, zabezpieczyć odwodnienie itp. Na przeprowadzenie rewitalizacji jest rok. Wszyscy muszą

się śpieszyć, żeby wydatki zamknąć w jednym roku budżetowym. Tylko w 2020 r. jednej grupie nie udało się. Bilans 5 lat wynosi więc 14 podwórek.

Dr Gadomska jest bardzo zadowolona z tej akcji i ma nadzieję, że będzie trwać w przyszłości.

- Bo pozwala studentom zetknąć się oko w oko z klientem i oprócz projektowania uczy negocjacji, marketingu, dochodzenia do kompromisów, czyli wprowadza w zawód – wylicza.

Także Paulina Żukowska bardzo pozytywnie ocenia współpracę z UWM i studentami.

- Z tego co wiem, to tylko w Olsztynie miasto w taki sposób współpracuje z uczelnią. Studenckie projekty cechuje świeże spojrzenie, nieszablonowość. Nie byłoby „Podwórek z natury”, gdyby nie oni – podkreśla.

Ale koordynatorka dostrzega w „Podwórkach z natury” jeszcze inne korzyści dla miasta. Wszystkie podwórka do tej pory zrewitalizowane kwitną. Nie ma ani jednego, które mieszkańcy by zaniedbali. Co więcej, ludzie organizują się dalej i starają się o pieniądze z innych źródeł - budżetu obywatelskiego, banków, Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a nawet w MPEC-u i dalej je upiększają, modernizują. Ich przykład działa na sąsiadów, którzy też zaczynają swoje podwórka porządkować. Ludzie się integrują, a Olsztyn pięknieje – podkreśla Paulina Żukowska.

Więcej na: <https://www.facebook.com/podworkaznatury/>

lek

BELFER 2021

PÓŁFINAŁ

ZAKOŃCZYŁO SIĘ GŁOSOWANIE W II ETAPIE PLEBISCYTU BELFER. W TYM ETAPIE NA WYBRANEGO NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO STUDENCI MOGLI GŁOSOWAĆ TYLKO JEDEN RAZ. PONIŻEJ ZWYCIĘZCY WYDZIAŁOWI:

Wydział Bioinżynierii Zwierząt – dr hab. inż. Tomasz Mituniewicz, prof. UWM

- » Wydział Biologii i Biotechnologii – dr Olga Jabłońska
- » Wydział Geoinżynierii – dr Marcin Bujko
- » Wydział Humanistyczny – dr Magdalena Zaorska
- » Wydział Rolnictwa i Leśnictwa – dr inż. Dariusz Rutkowski
- » Wydział Lekarski – dr n. med. Małgorzata Stompór
- » Wydział Matematyki i Informatyki – dr Jarosław Kosiorek
- » Wydział Medycyny Weterynaryjnej – dr Dariusz Barski
- » Wydział Nauk Ekonomicznych – dr Marek Siemiński
- » Wydział Nauk Społecznych – dr Kinga Lisowska
- » Wydział Nauk Technicznych – mgr inż. Bartosz Pszczółkowski
- » Szkoła Zdrowia Publicznego – mgr Maciej Kuś
- » Wydział Nauki o Żywności – dr inż. Adam Więk
- » Wydział Prawa i Administracji – dr Maciej Duda
- » Wydział Sztuki – dr Jan Rogało
- » Wydział Teologii – dr Sylwia Mikołajczak

W tym etapie oddano łącznie 4108 głosów. Najwięcej – 2371 – w pierwszym dniu głosowania.

Zwycięzcy wydziałowego etapu plebiscytu będą teraz konkurować ze sobą w finale uczelnianym o tytuł Belfra UWM. Trzeci etap również jest głosowaniem, ale tym razem głos można oddawać codziennie! Etap III trwa od 12 do 19 stycznia i w tym czasie wszystkie zachęty do codziennego wsparcia poszczególnych faworytów są dozwolone! Memy, łańcuszki, plakaty, spam, akcje promocyjne związane z filmami, wywiadami – wszystko, co tylko studenci wymyślą.

Tego, kto zostanie Belfrem UWM 2021 dowiemy się podczas gali w styczniu 2022 roku.

To już 16. edycja konkursu zainicjowanego przez Radio UWM FM a kontynuowanego przez samorząd studencki.

Dotychczasowi laureaci:

- » Belfer 2004 – dr Wojciech Cymerman (Wydział Geodezji i Gospodarki Przestrzennej)
- » Belfer 2005 – dr Andrzej Dawidowicz (Wydział Matematyki i Informatyki)
- » Belfer 2008 – dr hab. Wojciech Kozera (Wydział Bioinżynierii Zwierząt)
- » Belfer 2009 – dr Tomasz Maślanka (Wydział Medycyny Weterynaryjnej)
- » Belfer 2010 – dr wet. Wojciech Barański (Wydział Medycyny Weterynaryjnej)
- » Belfer 2011 – mgr Karolina Wojciechowska (Wydział Nauk Ekonomicznych)

Fot. K. Wróblewska

- » Belfer 2012 – dr Sławomir Kulesza (Wydział Matematyki i Informatyki)
- » Belfer 2013 – dr Agnieszka Zawadzka (Wydział Matematyki i Informatyki)
- » Belfer 2014 – dr Stanisław Drozda (Wydział Matematyki i Informatyki)
- » Belfer 2015 – dr Anna Snarska (Wydział Medycyny Weterynaryjnej)
- » Belfer 2016 – dr hab. Wojciech Kozera (Wydział Bioinżynierii Zwierząt)
- » Belfer 2017 – dr Tomasz Wierzejski (Wydział Nauk Ekonomicznych)
- » Belfer 2018 – dr Maria Michalczyk (Wydział Medycyny Weterynaryjnej)
- » Belfer 2019 – dr n. med. Ewa Lepiarczyk (Wydział Lekarski)
- » Belfer 2020 – dr Tomasz Wierzejski z Wydział Nauk Ekonomicznych (ma zdj.).

opr. lek

Czerwona apaszka

Docenić codzienność

Robimy remanent prezentów. Planujemy, choć bez szaleństwa. Powoli stajemy się nieczuli na takie frazy, jak: pierwsza fala, czwarta, piąta... Dawka przypominająca, ale która? Jeśli wszystko pójdzie dobrze, może w roku 2022 słowem, które zyska największą popularność, będzie endemia. Co ono oznacza? Że wirus będzie w odwrocie, choć nie do końca. Będzie się pojawiał i znikał, kąsał i męczył nas jeszcze przez wiele lat, tyle że okresowo. W informacji o stanie endemicznym pojawia się jednak niepokojąca uwaga: otóż, kraje biedniejsze – te np. w Afryce czy Ameryce Południowej – będą musiały jeszcze bardzo długo walczyć z koronawirusem i jego różnymi mutacjami. Wynika to z tego, że ludność z tego obszaru jest rozproszona, dostęp do służby zdrowia utrudniony, a szczepienia na niskim poziomie. Natomiast sporadyczne ogniska zakażeń w krajach bogatszych o dużej wyszczepialności będą się pojawiać stale, choć w znacznie ograniczonym zakresie. Wszystko to oczywiście „gdymbologia”. Szczepionka stała się dla jednych upragnionym prezentem, ratującym zdrowie, inni traktują ją jak niechciany podarunek. Niewielu wie, że w tym samym czasie trwają dość inten-

sywne prace nad „szczepionką na starość”. Uzyskano już obiecujące wyniki, co prawda, na gryzoniach, ale...

Wróćmy więc jeszcze do świąt. Zdecydowałam, że pojedziemy do sklepu z dywanami. Od prawie roku rozglądam się za małym dywanikiem do sypialni. Nie jest to produkt pierwszej potrzeby, zatem od zawsze był na końcu listy spraw do załatwienia. Przed świątami – to co innego. Większość z nas w tym czasie buszowała w marketach spożywczych lub szukała prezentów o mniejszych gabarytach. Pomyślałam zatem, że sklep ten będzie świecił pustkami. Okazało się, że był tam ruch jak na Marszałkowskiej. Panie dwoiły się i troiły, biegając od jednych klientów do drugich i sprzedawały dywany na pniu. Jednak te „prezenty” nie do końca były przemyślane. Pani sprzedawczyni – z perspektywy wielu lat pracy w tej branży – podkreśliła, że po świątach jest niemal taki sam ruch jak teraz, ponieważ część klientów ostatecznie jest rozczarowana wybranym modelem. Podobnie działa się w segmencie biżuterii. Większość kupowała ją przez Internet, a potem jednak wymieniała bezpośrednio w sklepie, ponieważ przykładowy model pierścionka na ekranie wydawał się doskonały, a w rzeczywistości był za duży i niezbyt efektowny.

Najbezpieczniejszymi prezentami od lat są kosmetyki i perfumy. Ponad 56% z nas zdecydowało się je kupić pod choinkę. Pandemia sprzyjała też książkom – kupowaliśmy je chętnie! Niektórzy obdarowywali swoich bliskich kartami podarunkowymi, ale zdarzały się prezenty nietypowe czy zabawne, zresztą sami oceńcie. Pojawiła się moda na tzw. zdrapki, ale w wydaniu świątecznym. Zamiast gry w planszówki domownicy i goście „drapali” z nadzieją na wygraną...

Podsumujmy, jeśli prezent kupowany był z miłością, troską i dobrą myślą o drugiej osobie – nie podlega remanentom. I kropka. Czas zatem zacząć Nowy Rok. Być może bez motyli w brzuchu, pokochajmy jednak naszą codzienność. Też jest piękna.

Maria Fafińska

Polityka kulturalna

Zaufanie

Charakterystycznym elementem współczesnej kondycji kulturowej jest podejrzliwość. Cierpimy na chroniczny brak zaufania. Zaufanie nie jest czymś, co chcielibyśmy w sobie wzmacniać. Nauczani rozczarowaniami do jakich prowadziło zawierzenie reklamie, nie chcemy już karmić się złudzeniami, prowadzić się głosom gwiazd telewizji polecających jakiś bank albo usługę, ani wierzyć szczeremu uśmiechom miłych sprzedawców zapewniających, że to właśnie ich towar jest tym, czego od dawna szukamy.

Niemal niezauważalnie staliśmy się społeczeństwem ludzi podejrzliwych. Jeżeli nawet w coś wierzymy, to chyba w to, że na każdym kroku każdy próbuje nas oszukać. W czasach pandemii ta podejrzliwość nabrała istic chorobyliwych rumieńców. To już jest nieufność chroniczna.

Niegdyś metodą potwierdzania najbardziej zaskakujących faktów było zestawianie ich i testowanie w kontekście posiadanej wiedzy. W odróżnieniu do Internetu, w książkach nie podawano na ogół informacji kłamliwych. Oczywiście bywały i takie publikacje, ale do kompetencji człowieka wykształconego należała umiejętność odróżniania fikcji i dziennikarskich kaczek od informacji rzetelnych, opartych na recenzowanej literaturze bądź badaniach. Pozwalało to już we wstępnej fazie odrzucić mnóstwo informacji nieprawdziwych, wiele kłamstw i manipulacji. Dyskutowano z wieloma tezami,

a w ciągłym i wielowątkowym dyskursie zmierzaliśmy do prawd, którym moglibyśmy zaufać.

W latach dziewięćdziesiątych zabrzmiał dzwonek alarmowy, na który jednak mało kto zwrócił uwagę. Przez media (jeszcze nie społecznościowe) przetoczyła się debata poświęcona autorytetom. Powtarzające się wówczas pytanie „czy autorytety są nam jeszcze potrzebne” niosło w sobie niedopowiedzianą obietnicę, że teraz oto sami sobie staniemy się autorytetami. Co też nastąpiło. Mamy kreowanych z dnia na dzień liderów, kołczów zamiast nauczycieli, reklamy zamiast prawdy i z każdym dniem rozumiemy mniej.

Niełatwo żyć z takim przekonaniem. Jak to się mogło stać, że przyjęliśmy tak niewygodną, irracjonalną postawę? Może sami zbyt często zawadziliśmy zaufanie, a może straciliśmy nie tylko zaufanie do otoczenia, ale też spokój sumienia?

Ćwierć wieku temu Francis Fukuyama postawił tezę, że zaufanie jest warunkiem rozwoju, gdyż umożliwia powstawanie i trwanie związków pomiędzy ludźmi i podmiotami gospodarczymi. Znamienne, że stało się to w czasie, kiedy ten tradycyjny system już się sypał. Brak autorytetów oznaczał wolność, ale wolność rozumianą specyficznie – zrzucamy z siebie brzemień odpowiedzialności mówiąc: to moje zdanie i mam do niego prawo. Moje zdanie, mój świat, ja! Mamy zaufanie do siebie samych i w końcu zostajemy sami ze swoim zaufaniem.

Jak ważna jest to kategoria społeczna możemy zaobserwować już dziś. Nie można wiedzieć wszystkiego, ani wszystkiego kontrolować. Brak zaufania wtrąca nas wszystkich do piekła stałej niepewności. Antidotum jest pamięć, pozwala nam porównać hasła, osoby i sytuacje, których podobieństwo rozmywa upływ czasu. Dlatego wciąż od nowa musimy sobie przypominać – o ile mamy kłopot z zapamiętywaniem tej prostej formuły – że za zaufanie się nie dziękuję, zaufania się nie zawodzi. A ci, którzy już nas zawiedli zawiodą pewnie jeszcze nie raz.

Krzysztof D. Szatravski

Europa w blasku i cieniu

Rozdarta granica

Zastanawiając się nad tytułem tego felietonu, przyszły mi na myśl wspomnienia więźnia obozu koncentracyjnego Mauthausen-Gusen w Austrii, Wacława Gazińskiego, który tytułował je „Wróg”. Tytułowym wrogiem, nie byli dla niego tylko ci w mundurach, czy obozowi kapo; linia owego podziału przebiegała bowiem znacznie głębiej: „Złoczyńca to nie tylko bestia... też bywa człowiekiem z wewnętrznej potrzeby”. I we wspomnieniach swych daje wyraz tak ludzkim odruchom funkcjonariuszy obozowych, jak i przykładom zezwierzęcenia wśród więźniów – dopuścili się oni straszliwej masakry, samosądów 5 maja 1945 roku, w dniu wyzwolenia obozu przez Amerykanów.

Tytuł niniejszy dotyczy nie tylko fizycznych przeszkód wzdłuż granicy czy tych w strefach przebywania – wskazuje na rozdarcia ludzkich sumień po obydwu stronach!

Konflikt na granicy z Białorusią trwa od początków sierpnia 2021, kiedy to kilkoro Afgańczyków zostało uwięzionych w Usnarzu Górnym, a potem przepchniętych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej na stronę białoruską. Już kilkanaście dni później uformowała się grupa „Granica”, niosąca pomoc uchodźcom. W tym samym też miesiącu, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał rozporządzenie „legalizujące” wywózki – odstawianie na linię granicy osób, które nielegalnie znalazły się na terytorium Polski. Nie przewidziano wyjątku dla osób deklarujących chęć ubiegania się o ochronę międzynarodową. Wtedy też zespół wolontariuszy napotkał w lesie grupę migrantów, wielokrotnie wypychanych przedtem na terytorium Białorusi przez SG. Jest to pierwszy szczegółowo udokumentowany przez organizacje pozarządowe taki przypadek na polskim pograniczu.

Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał (25 sierpnia) zarządzenie tymczasowe (interim measure) nakazujące Polsce zaopatrzenie grupy Afgańczyków i Afganek uwięzionych w Usnarzu Górnym w pożywienie, schronienie i wodę. Władze państwowe nie wywiązały się z tych zobowiązań, a propozycję skorzystania z pomocy FRONTEXu uznały za bezcelową. Dodajmy przy tym (czyżby przeoczyła to opozycja?), że ta unijna agencja ochrony granic zewnętrznych ma siedzibę w Warszawie!

Sejm zatwierdził wprowadzenie stanu wyjątkowego na obszarach przygranicznych 6 września, a następnie, 17 września, przyjął „ustawę wywózkową”,

sprzeczną z prawem międzynarodowym. Większość osób, które przekroczyły polską granicę, jest siłowo zawracana i wypychana w stronę zasieków na granicy z Białorusią. Funkcjonariusze SG przy wsparciu wojska i policji wyłapują migrantów w strefie przygranicznej, po czym bez wszczynania przewidzianych prawem procedur (czyli postępowania o zobowiązanie do powrotu albo postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej) wywożą ich z powrotem do linii granicy i zmuszają do powrotu do Białorusi w niedozwolonych miejscach.

Tymczasem w lasach po polskiej stronie zaczyna się natrafiać na zwłoki uchodźców. W dniu przesłania tego tekstu do Redakcji, 18 grudnia, podano informację, że w pobliżu Klimówki odnaleziono zwłoki 24-letniego Syryjczyka. Jego rodzina utrzymuje, że wcześniej trafił on do polskiego szpitala, skąd zabrała go Straż Graniczna i wypchnęła za granicę z Białorusią. Symbolem jest wręcz imię tej ofiary, młodego chrześcijanina – Jezus. A podobnych ofiar znanych jest już dziesięć.

Rozmawiałem telefonicznie z czterema osobami po obydwu stronach teatru tych smutnych wydarzeń – Narewka, Klimówka, Siemianówka, Kruszyniany, Bohoniki, Kryniki, czy Michałowo są mi dobrze znane z wcześniejszych wyjazdów na Podlasie. Otrzymałem zapewnienie, że obraz wydarzeń przedstawianych w TVN jest bliższy rzeczywistości, niż ten kreowany w mediach publicznych. Potwierdzano, iż niosący pomoc, tak miejscowi, jak i przyjezdni wolontariusze, spotykają się częstokroć z niechęcią i wrogością ze strony służb państwowych, że wołają oni unikać polskich mundurów.

Dodam jeszcze, iż na jednym z wydziałów UWM przeprowadzono spontaniczną akcję wsparcia uchodźców – w rejon opisywanych wydarzeń wysłano kilkanaście paczek.

Pisząc wykorzystałem mój Raport grupy „Granica”: Kryzys humanitarny na pograniczu polsko-białoruskim datowany na 1 grudnia 2021. Kończąc cytatem z tego dokumentu: „Polska porzuciła standardy ochrony praw człowieka, ochrony uchodźców i uchodźczyń oraz podstawowe zasady humanitaryzmu. Sytuacja na granicy została wywołana przez Białoruś, ale jest też skutkiem decyzji i wyborów polskich polityków.

Z perspektywy migrantów działania polskich i białoruskich służb są niemal identyczne: ani jedni, ani drudzy nie respektują godności i praw tych osób. Ludzie nielegalnie przekraczający granicę są przez polskie służby wyłapywani i siłowo wywożeni na białoruską stronę. Tam z kolei są przez białoruską straż graniczną brutalnie zmuszani do ponownego wejścia do Polski. Nawet ci, którzy zrozumiawszy, w jakiej pułapce się znaleźli, chcieliby wrócić do krajów pochodzenia, nie mają takiej możliwości. W efekcie działań służb obu państw migranci i migrantki tygodniami tułają się po przygranicznych lasach, bez schronienia przed zimnem i deszczem, bez dostępu do pożywienia i czystej wody oraz do pomocy medycznej”.

Benon Gaziński

ZAKŁAD POLIGRAFICZNY PRZEDSTAWIA OFERTĘ KALENDARZY

ZAKŁAD POLIGRAFICZNY UWM PRZYGOTOWAŁ OFERTĘ KALENDARZY TRÓJDZIELNYCH ORAZ KSIĄŻKOWYCH. CI, KTÓRZY JUŻ ZAPLANOWALI, ŻE W 2022 ROKU BĘDĄ ŻYĆ BARDZIEJ EKOLOGICZNIE, JUŻ SAMYM WYBOREM KALENDARZA MOGĄ ZROBIĆ KROK W KIERUNKU OSIĄGNIĘCIA SWOJEGO CELU.

Kalendarze należy zamawiać w Zakładzie Poligraficznym UWM za pośrednictwem formularzy: planery i terminarze książkowe – ceny: od 19 zł do 35 zł (zamówienia prywatne +23% VAT) kalendarz trójdzielny – ceny: od 12 zł do 14 zł (zamówienia prywatne +23% VAT) Zamówienia przesyłane są za pośrednictwem Rozdzielni, przy zamówieniach prywatnych obowiązuje odbiór osobisty.

Życiocztywanie

Biografia czy biografie?

Lubimy poznawać życie innych ludzi, zwłaszcza wtedy, gdy losy opisywanych postaci są nieoczywiste i kontrowersyjne. Chęć zdobycia wiedzy o znanej postaci konkuruje ze skrywanym nieco pragnieniem podglądania. Nie bez powodu bowiem książki biograficzne wywołują dyskusje na temat tego, co wolno autorowi spisującemu czyjeś koleje losu, ile prywatności trzeba ujawnić i czy wystawienie na widok publiczny

czyjeś intymności nie jest przesadą. Kwestie te okazują się szczególnie ważne wtedy, gdy mamy do czynienia z publikacją ukazującą się jeszcze za życia autora lub szybko po jego śmierci.

Tak było chociażby w przypadku biografii Jerzego Pilcha autorstwa Katarzyny Kubisiowskiej, do której żyjący pisarz mógł się ustosunkować, czy w przypadku biografii Ryszarda Kapuścińskiego autorstwa Artura Domosławskiego, w kontekście której pojawiły się kontrowersje wynikające m.in. z ujawniania faktów, z którymi w sądzie dyskutowała żona reportera. „Pilch. W sensie ścisłym” Kubisiowskiej to nie jedyna biografia autora „Spisu cudzołóżnic”. Rok po śmierci pisarza ukazała się książka Stanisława Beresia „Pilchu. Na rogu Wiślniej i Hożej”. Między pierwszą biografiją (takie określenie znajdziemy na okładce pracy Kubisiowskiej) a tą ostatnią (bo pośmiertną) minęło pięć lat, a tyle się wydarzyło. Także w kon-

tekście możliwego uzupełnienia tropów biograficznych. Można by przywołać dwa tomy rozmów Pilcha z Ewelina Pietrowiak czy jego „Trzeci dziennik”. Warto wspomnieć też o „Autobiografii w sensie ścisłym, a nawet umownym” Pilcha, książce wydanej po śmierci pisarza. To, co odautorskie i kreatywne, koresponduje z tym, co naznaczone jest spojrzeniem biografisty lub biografki oraz cudzymi relacjami. W efekcie otrzymujemy obraz pełny i niepełny zarazem.

Nie dziwi fakt powstawania równoległe kilku biografii tego samego bohatera. W 2019 roku Dariusz Rosiak publikuje biografię Zygmunta Baumana zatytułowaną po prostu „Bauman”, w 2020 ukazuje się „Bauman. Biografia” Izabeli Wagner (tłumaczenie na polski w 2021), a w 2021 „Wygnaniec. 21 scen z życia Zygmunta Baumana” Artura Domosławskiego. Czy książki te konkurują ze sobą, wzajemnie się znoszą, unieważniają? Nie, choć wydanie ich w mniej więcej tym samym czasie na pewno nie pomaga promocji. Są jednak dobrym pretekstem do porównywania, szukania różnic, odnotowywania innych perspektyw przyjętych przez autorów biografii. Jedno życie odśladania swoją nieoczywistość, różnorodność, wielowątkowość. Kto wie zatem, czy za kilka lat nie powstanie kolejna biografia Baumana.

Nie on jeden stał się tematem wielu opowieści. Czasami biografia uwikłana zostaje przede wszystkim w życie zawodowe, innym razem odśladane zostają realia codzienności i prywatność, dzięki której aktywność w przestrzeni publicznej mogła być tak intensywna, bywa również, że kluczowe okazuje się wyeksponowanie relacji z konkretnymi ludźmi lub tło społeczno-polityczne wpływające na wybory bohatera. Jedna biografia to zatem zawsze za mało. Każde życie to kilka biografii, a żadna z nich nie jest ważniejsza. Opowiedziane słyszalnym głosem pozwalają wybrzmieć mocno, zaprosić do dyskusji i przełamać zapomnienie.

Bernadetta Darska

BIURO DS. NAUKI INFORMUJE

➤ Narodowe Centrum Nauki

» **SONATINA 6** – konkurs skierowany jest do osób posiadających stopień naukowy doktora uzyskany w okresie do 3 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem lub której stopień naukowy doktora zostanie nadany do 30 czerwca 2022 r. Celem konkursu jest wsparcie kariery młodych badaczy, poprzez umożliwienie pełnoetatowego zatrudnienia i prowadzenia badań naukowych w Polsce oraz zdobycia wiedzy i doświadczenia w trakcie realizacji staży w wysokiej jakości zagranicznych ośrodkach naukowych. Nabór wniosków w Biurze ds. Nauki będzie prowadzony do 08.03.2022 r. Po tym terminie wnioski nie będą podpisywane przez prorektora ds. polityki naukowej i badań.

➤ Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

» **MONOGRAFIE** – celem programu jest finansowanie oryginalnych i wcześniej niepublikowanych prac z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Konkurs odbywa się w trybie ciągłym. Prace do rozpatrzenia na kolejnym posiedzeniu Rady Wydawniczej należy zgłaszać mailowo do Biura ds. Nauki do dnia 15.02.2022 r.

» **MONOGRAFIE – Adiustacje** – program ma na celu finansowanie korekty językowej dla autorów monografii naukowych z zakresu nauk humanistycznych i społecznych przygotowanych do wydania w jednym z języków kongresowych. O subwencję na finansowanie tłumaczenia dzieła na język obcy może ubiegać się wyłącznie autor pracy wydanej w serii Monografie FNP. Wnioski należy wysyłać na adres mailowy: bn@uwm.edu.pl do Biura ds. Nauki. Konkurs jest realizowany w trybie ciągłym.

➤ Ministerstwo Edukacji i Nauki

» **NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA** – celem nowego programu Ministra Edukacji i Nauki jest wsparcie podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz innych instytucji działających na rzecz upowszechniania nauki w realizacji projektów mających na celu budowanie współpracy między podmiotami działającymi w obszarze nauki a podmiotami działającymi w sferze społeczno-gospodarczej.

Program obejmuje finansowanie projektów w trzech obszarach:

- a) Doskonałość naukowa,
- b) Nauka dla innowacyjności,
- c) Humanistyka – Społeczeństwo – Tożsamość.

Uczelnia może złożyć nie więcej niż 4 wnioski w każdym roku kalendarzowym. Zainteresowane aplikowaniem osoby proszone są o kontakt z pracownikami biura. Nabór wniosków prowadzony jest w trybie ciągłym.

Przypominamy, że zgodnie z zaleceniami NCN, każdy projekt badawczy z udziałem ludzi powinien być zaopiniowany przez uczelnianą Komisję ds. Etyki Badań Naukowych. Szczegóły na stronach: <http://www.uwm.edu.pl/badania/komisja-etyki/regulamin> oraz <http://bip.uwm.edu.pl/search/node/Regulamin+Komisji+ds.+Etyki+Bada%C5%84+Naukowych>

Szczegółowe informacje na temat konkursów oraz pomoc w przygotowaniu wniosków można uzyskać poprzez kontakt mailowy i telefoniczny z pracownikami Biura ds. Nauki: bn@uwm.edu.pl, tel.: (89) 523 37 16 i (89) 523 38 20.

REGIONALNY PUNKT KONTAKTOWY PROGRAMÓW BADAWCZYCH UE (RPK)

<http://www.uwm.edu.pl/rpk>

Program Ramowy UE Horyzont Europa

➤ UCZESTNICTWO W PROGRAMIE „HORYZONT EUROPA”

KONKURENCYJNY, SPRAWIEDLIWY, PRZEJRZYSTY I ŁATWO DOSTĘPNY to hasła które najlepiej obrazują zasady uczestnictwa w programie. Program „Horyzont Europa” likwiduje niepotrzebną biurokrację, dzięki czemu udział w unijnych badaniach naukowych i innowacjach stanie się łatwiejszy niż kiedykolwiek wcześniej.

„Horyzont Europa” to:

- Stabilne ramy prawne z uproszczonymi przepisami i procedurami
 - >> korporacyjny wzór umowy o udzielenie dotacji stosowany w zakresie wszystkich unijnych programów finansowania
 - >> uproszczone formy finansowania (stawki ryczałtowe, koszty jednostkowe, płatności ryczałtowe, nagrody), prostsze zasady dotyczące kosztów personelu.
 - Administracja cyfrowa na jednej platformie, na której dostępne są wszystkie informacje:
 - >> Portal Funding and Tenders – punkt kompleksowej obsługi w zakresie wyszukiwania możliwości i zarządzania wszystkimi interakcjami.
 - Sprawiedliwa, przejrzysta i obiektywna ocena wniosków:
 - >> trzy kryteria oceny: doskonałość, efekty i jakość wdrażania;
 - >> staranny wybór ekspertów oceniających. Przede wszystkim wiedza specjalistyczna, ale także różnorodność w zakresie geografii, płci, sektorów przemysłu i instytucji badawczych;
 - >> dostosowanie do nowych elementów, takich jak misje UE i Europejska Rada ds. Innowacji
 - Narzędzia oraz inicjatywy ułatwiające sprawozdawczość, rozpowszechnianie i wykorzystywanie danych.
 - Działania informacyjne, wytyczne i wsparcie dla uczestników wraz z pełnym zestawem narzędzi i usług do dyspozycji beneficjentów:
 - >> Sesje informacyjne i szkolenia
 - >> Wzór umowy o udzielenie dotacji opatrzony uwagami (AGA)
 - >> Podręcznik internetowy
 - >> Sieć regionalnych punktów kontaktowych
 - >> Imprezy informacyjne w całej Europie i poza nią
- Dziesiątki tysięcy wnioskodawców, od indywidualnych naukowców i MŚP aż po duże przedsiębiorstwa i organizacje międzynarodowe, otrzymało finansowanie dla swoich projektów w ramach poprzednich programów UE na rzecz badań naukowych i innowacji. Jeśli masz pomysł na dobry projekt, wykorzystaj szansę, jaką daje program Horyzont Europa, złóż wniosek i otrzymaj dofinansowanie.

Konkursy na projekty w programie Horyzont Europa można znaleźć na stronie: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home> w zakładce „Search funding & tenders”

Przedstawiamy kolejny konkurs z programu Horyzont Europa

➤ Gotowość na wypadek pandemii – Pandemic preparedness

Identyfikator tematu – HORIZON-HLTH-2022-DISEASE-07-02
Identyfikator konkursu – HORIZON-HLTH-2022-DISEASE-07-02
Termin składania wniosków – 12.01.2022 r.-21.04.2022
Strona internetowa konkursu: <https://tiny.pl/9f679>
Cel/ Wymagania

Temat ten ma na celu wspieranie działań, które umożliwiają lub przyczyniają się do osiągnięcia jednego lub kilku oczekiwanych skutków celu 3 „Zwalczanie chorób i zmniejszanie obciążenia chorobami”.

Pandemia COVID-19 ujawniła słabości w zdolności Unii i jej państw członkowskich do szybkiego i skutecznego reagowania na takie bezprecedensowe zagrożenie dla zdrowia. W związku z tym komisja zwiększa swoje wysiłki na rzecz wspierania zdolności Unii do reagowania na poważne zagrożenia transgraniczne.

Państwa członkowskie uzgodniły zwiększenie koordynacji w dziedzinie badań nad gotowością na wypadek pandemii oraz dążenie do ustanowienia europejskiego partnerstwa w zakresie gotowości na wypadek pandemii. Niniejszy temat ma na celu wniesienie wkładu i uzupełnienie obu tych inicjatyw, w szczególności poprzez zajęcie się priorytetowymi lukami w zakresie badań i innowacji, które zostały również określone przez państwa członkowskie i które przyczyniłyby się do ustanowienia i wspierania prac potencjalnego przyszłego urzędu ds. gotowości i reagowania w sytuacjach kryzysowych w dziedzinie zdrowia (HERA). Badania koncentrujące się na „patogenie X” na podstawie oceny zagrożenia, analizy horyzontalnej w celu określenia potencjalnych medycznych środków zaradczych i innowacyjnych technologii, łącznie z opracowaniem znormalizowanych protokołów badawczych, wchodziłyby w zakres tego tematu.

Adresaci: konsorcja międzynarodowe składające się minimum 3 partnerów (co najmniej jeden niezależny podmiot prawny z siedzibą w państwie członkowskim oraz co najmniej dwa inne niezależne podmioty prawne, z których każdy ma siedzibę w innym państwie członkowskim lub kraju stowarzyszonym).

Zasady aplikowania: Wszystkie wnioski należy składać drogą elektroniczną za pośrednictwem portalu Funders & Tenders Portal. Pod adresem konkursu dostępne są dokumenty niezbędne do przygotowania projektu m.in.: HE Programme Guide, Work Programme, Standard application form. Wnioski muszą być kompletne i zawierać wszystkie obowiązkowe załączniki i dokumenty uzupełniające m.in. plan wykorzystania i rozpowszechniania wyników – wszystkie te dokumenty będą dostępne bezpośrednio w systemie składania wniosków i muszą być przesłane jako pliki PDF.

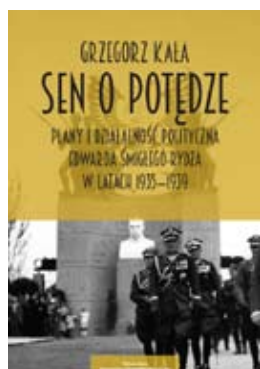
Więcej informacji o kolejnych konkursach w następnym numerze Wiadomości Uniwersyteckich oraz na www.facebook.com/RPKOlsztyn oraz www.uwm.edu.pl/rpk. Kontakt: biurorpk@uwm.edu.pl.

Waldemar Dudda, [Zagadnienia termicznego wyężenia materiału żarowytrzymałego](#), Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2021, ss. 360

Rozprawa dotyczy mechaniki wyężenia cieplnego będącego podstawą opisu takich zjawisk, jak niskocyklowe zmęczenie cieplne, zniszczenie ciepło-mechaniczne, pękanie ciepło-plastyczne, wysokotemperaturowe cykliczne pełzanie. Te i inne nierozpoznane zjawiska występujące w konstrukcjach wykonanych z nowoczesnych stali żarowytrzymałych są najważniejsze do właściwego określenia bezpieczeństwa pracy urządzenia, tempa jego nagrzewu i studzenia, żywotności oraz odporności na termomechaniczne cykle obciążeń.

W rozprawie wyprowadzono i rozszerzono na zjawiska cieplne energetyczną hipotezę wyężenia Burzyńskiego. Zrewaloryzowano metody energetyczne nauki o wyężeniu w kontekście dzisiejszych narzędzi badawczych, metod energetycznych opisu oraz narzędzi numerycznych. Przeanalizowano stan prac teoretycznych nad hipotezą Burzyńskiego oraz jej możliwości w opisie nowoczesnych materiałów konstrukcyjnych typu: stopy, laminaty, kompozyty i spieki. Przedstawiono geometryczne studium hipotezy Burzyńskiego w dotychczas niebadanym zakresie. Określono warunki, dla których hipoteza pracuje w modzie eliptycznej, walcowej, parabolicznej, stożkowej i hiperbolicznej. Przebadano wpływ współczynnika asymetrii obszaru sprężystego κ na rodzaj hipotezy i pokazano jej czułość na wpływ temperatury. Przebadano również wpływ współczynnika plastyczności n na typ mody rozwiązań i przeanalizowano jego wrażliwość na temperaturę. Określono fizycznie znany obszar działania tej hipotezy. Scharakteryzowano również badania eksperymentalne nad dwoma wybranymi stalami żarowytrzymałymi. Skoncentrowano się na metodzie pomiarowej zapewniającej uchwycenie zmienności właściwości stali w funkcji temperatury. Opisano użyte w eksperymentach techniki pomiarowe i zasady wyznaczania właściwości materiału, a także uzyskaną zmienność parametrów κ i n w funkcji temperatury od 20°C do 800°C w badanych stalach St12T i 26H2MF. Przedstawiono przykład zastosowania hipotezy Burzyńskiego do opisu stali żarowytrzymałej St12T na konkretnym przykładzie termicznie blokowanej łopatki turbiny poddanej pięciu cyklom termicznym. Klasyczną hipotezę Hubera-Misesa-Hencky'ego traktowano jako referencyjną. Pokazano wpływ zmian temperatury na termiczną adaptację łopatki do takiego stanu wyężenia. Podsumowano wyniki badań nad hipotezą Burzyńskiego. Wśród wniosków są również wskazania co do dalszych badań, zarówno teoretycznych, jak i eksperymentalnych.

Grzegorz Kała, [Sen o potędze. Plany i działalność polityczna Edwarda Śmigłego-Rydza w latach 1935-1939](#), Wyd. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Olsztyn 2021, ss. 591

W polskiej historii XX w. Edward Śmigły-Rydz jest postacią nietuzinkową. Miejsce w dziejach zapewnił sobie dzięki funkcji naczelnego wodza we wrześniu 1939 r. i z działalnością na tym stanowisku jest na ogół kojarzony. Często zapomina się jednak o roli, jaką odegrał podczas wojny polsko-rosyjskiej, toczony u zarania niepodległości oraz o innych faktach związanych z jego aktywnością publiczną. Chodzi tu przede wszystkim o jego postawę polityczną, która odcisnęła niemałe piętno na losach Drugiej Rzeczypospolitej i narodu polskiego.

Edward Śmigły-Rydz uaktywnił się politycznie w drugiej połowie 1935 r. Od tego momentu jego rola na tym polu stale wzrastała wraz z wpływami i zakresem władzy. W konsekwencji udało mu się w dużej mierze zdominować polską scenę polityczną okresu międzywojennego, a w każdym razie stać się jej centralną postacią. Mimo to, działalność polityczna Śmigłego z lat 1935-1939 nie doczekała się osobnego opracowania. Niniejsza monografia jest zatem próbą uzupełnienia tej luki.

» doktoraty » habilitacje » doktoraty » habilitacje »

Redakcja „Wiadomości Uniwersyteckich” uprzejmie przypomina, że informacje o obronach prac doktorskich i kolokwiach habilitacyjnych przyjmujemy wyłącznie drogą elektroniczną.

Dr Justyna Krzywkowska (Wydział Prawa i Administracji) uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne; tytuł osiągnięcia naukowego „Współdziałanie państwa i Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce w zakresie opieki i wychowania dzieci zgodnie z przekonaniami rodziców”. Recenzenci: dr hab. Piotr Steczkowski, prof. UR – Uniwersytet Rzeszowski, dr hab. Anna Tunia, prof. KUL – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, dr hab. Tadeusz Stanisławski, prof. UZ – Uniwersytet Zielonogórski.

Uchwałę w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego podjęła Rada Instytutu Nauk Prawnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II 15 listopada.

Dr inż. Marcin Andrzej Bujko (Wydział Geoinżynierii) uzyskał stopień doktora nauk inżynieryjno-technicznych w dyscyplinie inżynieria lądowa i transport; tytuł osiągnięcia naukowego: Identyfikacja i opis odkształceń sprężysto-plastycznych gruntów w zakresie małych odkształceń. Promotor dr hab. inż. Srokosz Piotr, prof. UWM. Promotor pomocniczy dr inż. Ireneusz Dyka. Recenzenci: dr hab. inż. Małgorzata Jastrzębska, prof. PŚ, dr hab. inż. Adam Krasieński, prof. PG.

Publiczna obrona rozprawy doktorskiej odbyła się 13 października na Politechnice Białostockiej. Data nadania stopnia – 25 listopada 2021.

Mgr Lidia Bielinis (Wydział Nauk Społecznych). Rozprawa doktorska „Doświadczenie przestrzeni cyfrowej w procesie uczenia się młodych dorosłych (na przykładzie grup edukacyjno-dyskusyjnych w mediach społecznościowych). Promotor: prof. dr hab. Henryk Mizerek. Promotor pomocniczy: dr Monika Grochalska. Recenzenci: prof. dr hab. Roman Leppert – Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Publiczna obrona rozprawy doktorskiej odbyła się 15 grudnia 2021 r.

UWM PAMIĘTA O PROFESORACH SENIORACH

PANDEMIA KORONAWIRUSA NADAL TRWA, ALE WŁADZE UCZELNI NIE ZAPOMINAJĄ O PROFESORACH SENIORACH. CHOCIAŻ NIE MOGĄ SPOTKAĆ SIĘ Z NIMI I TRADYCYJNIE POŁAMAĆ OPŁATKIEM – PODTRZYMUJĄ ŚWIĄTECZNY ZWYCZAJ I SYMBOLICZNE UPOMINKI WYSYŁAJĄ DO SENIORÓW POCZTĄ.

Fot. J. Paják

Wigilijne spotkania władz uczelni z emerytowanymi pracownikami naukowymi to wieloletnia tradycja Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. W trakcie uroczystej wspólnej wieczery nie brakowało kolędowania i łamania się opłatkiem. Profesorowie seniorzy otrzymywali także symboliczne świąteczne upominki.

Niestety, obostrzenia sanitarne z powodu pandemii koronawirusa już drugi raz nie pozwoliły zorganizować spotkań wigilijnych. I tym razem prezenty dotrą do rąk seniorów za pośrednictwem poczty.

Biuro Rektora przygotowało prawie 180 paczek ze słodyczami, uniwersyteckimi kalendarzami, zestawem piśmienniczym i ekologicznym brulionem z serii „Botanika”. W przesyłce

znalazły się również świąteczne kartki z życzeniami od rektora prof. Jerzego Przyborskiego.

– Te spotkania opłatkowe były zawsze bardzo miłe, towarzyszyły im ogromne emocje. Czas pandemii sprawia jednak, że nie możemy się spotkać osobiście, ale nie zapominamy o naszych profesorach seniorach. Wysyłając paczki chcemy im przekazać, że nadal są członkami naszej społeczności akademickiej i zawsze myślimy o nich bardzo ciepło. Mam nadzieję, że w przyszłym roku będziemy mogli zasiąść wspólnie do wigilijnego stołu – mówi rektor prof. Jerzy Przyborski.

syla

KORTOWSKI MIKOŁAJ REKORDOWO HOJNY

SAMORZĄD STUDENCKI UWM PRZEKAZAŁ PREZENT **PATRYKOWI LASKOWSKIEMU**, STUDENTOWI WYDZIAŁU HUMANISTYCZNEGO. ZA SPRAWĄ AKCJI KORTOWSKI MIKOŁAJ, PATRYK BĘDZIE MÓGŁ SPEŁNIĆ SWOJE MARZENIE.

Co roku Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego UWM decyduje o tym, kto zostanie obdarowany funduszami pochodzącymi z koleżeńskiej zbiórki odbywającej się przed świętami Bożego Narodzenia. Akcja Kortowski Mikołaj prowadzona jest z myślą o studentach, którzy są w trudnej sytuacji. W 8. edycji, szczęście uśmiechnęło się do zaangażowanego społecznie studenta historii i wojskoznawstwa.

Patryk Laskowski porusza się w wózku. Choruje na miopatię wrodzoną i zмага się z obniżonym napięciem mięśniowym. Jego osłabione ręce wymagały wsparcia i odpoczynku, dlatego marzeniem studenta był napęd elektryczny do wózka. Urządzenie pozwoli Patrykowi bardziej komfortowo poruszać się np. po chodnikach. Co ważne, ułatwi mu także realizowanie pasji. – Od roku jestem operatorem drona i teraz pracuję nad takim małym lokalnym projektem

– mówił Patryk w rozmowie z Piotrem Szaurem z Radia UWM FM. – Dzięki napędowi jestem w stanie dojechać w miejsc, do których nawet bym nie pomyślał, że jmogę dotrzeć.

Odbierając od przedstawicieli RUSS symboliczny czek na kwotę 44 572 zł, Patryk przyznał, że zaskoczyła go hojność wspólnoty akademickiej i innych osób, które postanowiły pomóc Kortowskiemu Mikołajowi. Biorąc udział w internetowych licytacjach, przeznaczając na nie wartościowe przedmioty czy dorzucając jakąś kwotę do puszek, z którą przedstawiciele samorządu wędrowali po różnych miejscach w Kortowie, ludzie dali wyraz swojej solidarności.

Rekordowa kwota znacznie przekracza cenę przystawki elektrycznej do wózka inwalidzkiego, o której marzył Patryk. – Chcę z całego serca mocno podziękować wszystkim, którzy włączyli się w akcję – mówił Patryk. – Miejmy

nadzieję, że uda nam się za rok uzbierać jeszcze większą kwotę na pomoc komuś innemu.

Nadzieję Patryka podzielają też przedstawiciele samorządu. Piotr Wałęjko, przewodniczący RUSS UWM, już teraz zapowiada, że Kortowski Mikołaj za rok znów ruszy w trasę po Kortowie, wypatrując nie tylko tych, którym potrzeba pomocy, ale i tych, którzy będą chcieli ją zaoferować. Szef samorządu studenckiego przyłączył się do podziękowań Patryka oraz pogratulował swoim koleżankom i kolegom, którzy zajęli się organizacją akcji. – To była pełna mobilizacja społeczności akademickiej: ludzi dobrej woli, którzy postanowili razem z nami, ramię w ramię, wspierać Patryka – mówił Piotr Wałęjko.

Daria Bruszevska-Przytuła

CHOINKA Z LISTEM W BUTELCE

W SERCU BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ UWM PO RAZ 10. STANĘŁA NIEZWYKŁA CHOINKA. TYM RAZEM PRACOWNICY BIBLIOTEKI POSTANOWILI WESPRZEĆ IDEĘ **ZERO WASTE** I ZAAPELOWAĆ O DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO.

W piątek 17 grudnia, tuż przed świętami Bożego Narodzenia w sercu biblioteki, pod kopułą na I piętrze, stanęła niezwykła choinka. Pracownicy biblioteki już po raz 10. postanowili wprawić społeczność akademicką w świąteczny nastrój i chwilę zadumy. Motywem przewodnim tegorocznej ponad 2-metrowej konstrukcji stał się symboliczny list w butelce.

Wiadomość umieszczona w plastikowym sercu skierowana jest do każdego z nas i jest swoistego rodzaju manifestem klimatycznym. Tegoroczna konstrukcja składa się z ponad 620 półtoralitrowych butelek, mierzy ponad 2 metry i waży około 26 kg. Właśnie tyle plastiku, według danych z Polskiego Instytutu Ekonomicznego, statystyczny Polak zużywa w ciągu 2 miesięcy.

W środku umieszczono karty publikacji, które wycofano z użytku w bibliotekach poprzedniczek Uniwersytetu, czyli Akademii Rolniczo-Technicznej oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Zwoje umieszczone w butelkach zawierają teksty w różnych językach i dotyczą różnych dziedzin nauki. Choinkę dopełniają uni-

wersyteckie barwy przedstawione za pomocą szaro-zielono-niebieskich korków. Sztuczny i zużyty materiał przypominać ma o tym, jak ważna jest troska o naszą planetę.

– Inspiracją tegorocznej konstrukcji było wsparcie inicjatyw, które miały na celu edukowanie i motywowanie do działań na rzecz obniżania emisji CO₂. – informuje Katarzyna Bikowska, która wraz z zespołem odpowiadała za konstrukcję.

Konstrukcje świąteczne Biblioteki Uniwersyteckiej UWM to już wieloletnia tradycja, rozpoczęta w grudniu 2011 roku choinką z książek – pierwszą tego typu w Polsce, a drugą na świecie! W kolejnych latach budowa niezwykłej choinki na stałe wpisała się w kalendarz bibliotecznych wydarzeń. Każde kolejne świąteczne drzewko zbudowane było według unikatowego zamysłu, aby sprostać światowej popularności pierwszej choinki.

Dlatego mogliśmy zobaczyć m.in. choinki z szuflad katalogów, starych kart katalogowych, eteryczne konstrukcje z książeczek origami czy ażurowy recykling publikacji UWM

z okazji jego 20-lecia. Swoją reprezentację miały także współczesne nośniki danych, w postaci choinek z CD czy dyskietek.

Informacje o wyjątkowych drzewkach powstających w grudniu w budynku Biblioteki Uniwersyteckiej UWM dotarły już w różne części świata. Dzięki pierwszej choince z książek o brązowo-złotej obwolutie wypromowano ideę, ale też zyskano naśladowców w Polsce i na świecie.

Na życzenie Ministerstwa Nauki została odtworzona w 2012 roku i uświetniła hol tej instytucji. Z kolei choinka z szuflad katalogowych została pozytywnie odebrana np. przez bibliotekę Kongresu w Waszyngtonie. Choinka z kart katalogowych została uznana przez Europejskie Forum Fotograficzne za jedną z 7 najpiękniejszych choinek świata. Wypatrzył ją brytyjski dziennik „The Guardian” i umieścił zdjęcie w jednym z grudniowych wydań.

Zapraszamy do odwiedzin oraz śledzenia profilu Biblioteki Uniwersyteckiej UWM na Facebooku i Instagramie!

KB/MOR

STUDENCI PODAROWALI UŚMIECH NA ŚWIĘTA

DZIĘKI STUDENTOM WYDZIAŁU LEKARSKIEGO UWM ŚWIĘTA MAŁYCH PACJENTÓW SZPITALA DZIECIĘCEGO W OLSZTYNIE BYŁY WESOŁE. DO DZIECI TRAFIŁY ZABAWKI KUPIONE DZIĘKI AKCJI „MIŚ POD SZPITALNĄ CHOINKĘ”.

Akcję co roku organizuje olsztyński oddział Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA Poland, do którego należą studenci Wydziału Lekarskiego Collegium Medicum UWM. Jej celem jest wsparcie małych pacjentów trafiających do Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w Olsztynie. Do akcji włączają się również wykładowcy z Collegium Medicum.

W tym roku koordynatorki Olga Chorąży i Emilia Szymborska, studentki III r. kierunku lekarskiego, zorganizowały licytację wielu ciekawych i oryginalnych przedmiotów. Można

było np. zdobyć bombki podpisane przez wykładowców Wydziału Lekarskiego, zdjęcia z autografami Joanny Jędrzejczyk, mistrzyni MMA, ręcznie wykonaną biżuterię, ceramikę, ciastka domowego wypieku, a nawet wylicytować sesję fotograficzną lub lot samolotem, pilotowanym przez prof. Sergiusza Nawrockiego, prorektora ds. Collegium Medicum.

– Akcja jest organizowana już od 11 lat, a licytacja od 2 lat. W tym roku rozpoczęliśmy ją 22 listopada. Zawsze celem jest wsparcie szpitala dziecięcego w Olsztynie, zawsze też wspierają nas wykładowcy z Collegium Medicum. W tym

roku największym zainteresowaniem cieszył się lot samolotem – mówi Olga Chorąży, jedna z koordynatorek.

W tegorocznej akcji „Miś pod szpitalną choinkę” studentom udało się zebrać ponad 7 tys. zł. Za tę kwotę kupili zabawki dla dzieci przebywających na oddziałach szpitala.

Olga Chorąży od 2 lat koordynuje licytację. Włączyła się w działania IFMSA Poland, bo, jak twierdzi, chce na studiach robić coś więcej, niż tylko studiować. Nie wie jeszcze, jaką specjalizację wybierze – interesują się na razie psychiatrią dziecięcą – dodaje.

mah

Fot. Janusz Pająk

PODWÓRKA Z NATURY s. 24

Fot. Paulina Żukowska

